

Institut za gozdno in lesno gospodarstvo  
Slovenije

Gozdno  
gojitveni elaborat na osnovi  
gozdnih tipov za revir Mašun  
na Snežniškem pogorju

1958



4(A) KARTE

Ox. 187: 221 + (084.3) (497.12 Inžinir)

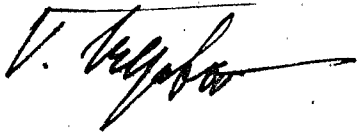
INSTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO SLOVENIJE

1958

GOZDNO GOJITVENI ELABORAT NA OSNOVI GOZDNIH  
TIPOV ZA REVIR MAČUN NA SNEŽNIČKEM POGORJU

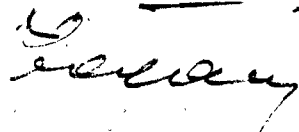
Ljubljana, junija 1958

UREDIL:



/Dr. Ing. Vlado Tregubov/

DIREKTOR:



/Ing. Bogdan ŽAGAR/



E. l. 8  
(+ 4 parte)





GOZDNO GOJITVENI ELABORAT NA OSNOVI GOZDNIH

TIPOV ZA REVIR MAŠUN NA SNEŽNIŠKEM POGORJU

K A Z A L O

I. Uvod	V. Tregubov	str.	1
II. Glavni gozdni tipi	V. Tregubov	str.	3
III. Talni tipi	B. Vovk	str.	5
IV. Tabela pregled gozdnih tipov	V. Tregubov	str.	13
V. Gospodarska razdelitev in tipi gozdov	V. Tregubov	str.	14
VI. Izkaz površin gozdnih tipov po odsekih	V. Tregubov	str.	17
VII. Raziskovalne ploskve	V. Tregubov	str.	18
VIII. Gozdno-gojitveni ukrepi	V. Tregubov	str.	19
IX. Karte			

Dr. ing Vlado Tregubov.

## I. U V O D

L. 1957 je izšla, kot posebno strokovno znanstveno delo v okvirju publikacij Instituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, obširna monografija "Prebiralni gozdovi na Snežniku". Ta monografija obsega v glavnem preučevanje področja Leskove doline, zajema pa tudi velik del revirja Mašuna. Zato so skoraj vsa dognanja in sklepi glede gospodarjenja z gozdovi v teh področjih morejo uporabiti tudi za revir Mašun, ki je v splošnem precej podoben Leskovi dolini. Tam se namreč pojavljajo skoraj isti gozdni tipi, ker so področja obeh revirjev sosedna in, kar je najvažnejše, ker sta oba revirja obrnjena proti severu, tako da na široko vzeto zavzemata severno pobočje Snežnika in obsežne doline v približno isti nadmorski višini. Tem enotnim prilikam odgovarjajo podobni ekološki pogoji in zaradi tega se razvijajo isti gozdni tipi.

V tem elaboratu ne bomo ponavljali tega, kar je že natančno opisano in bogate dokumentirano v omenjeni monografiji, zlasti zaradi tega, ker se nanašajo tamošnja splošna dognanja in preučevanja, kot so to klimatološka, geološka, geografska, zgodovinska ter opisov gozdnih in talnih tipov, tudi na predele Mašuna. Vendar bomo tu ugotovili, kateri gozdni tipi so zastopani in kako so razviti na Mašunu, ter kako se razlikujejo od onih opisanih v monografiji. Za tem bomo podali osnovne ugotovitve in sklepe glede gospodarske vrednosti zastopanih gozdnih tipov, s predlogi o pravilnem izkoriščanju gozdov v tem revirju.

Strogo ureditvena dela so izven programa tega elaborata.

Navedli bomo najprej glavne principe uporabne gozdne tipologije. Gozdna produkcija je odvisna od dveh kompleksnih činiteljev: načina gospodarjenja oziroma izkoriščanja gozda in naravnih rastiščnih pogojev, kjer se tisti gozd razvija.

Rastišče je ekološki pojem, ki nam predstavlja skupek vseh činiteljev določenega življenskega okolja, ki vpliva na rastlinstvo. Na ta način določa rastišče življenske pogoje, sestavo in zgradbo rastlinske združbe. Rastlinska združba je torej izraz vplivanja vseh okoloških činiteljev in zato označuje rastišče. Rastišču na ta način ustreza svojstvena gozdna vegetacijska združba ali gozdni tipi.

Gozd je sestavljena rastlinska združba, v kateri rastejo rastline razne velikosti: mahovi, zelišča, grmovje in tiste drevesne vrste, ki nam dajejo les za gospodarske potrebe.

Določitev rastlinske združbe ali tipa gozda in ekoloških faktorjev rastišča na katerem ta tip uspeva, je najvažnejše za spoznavanje gozda samega, njegovega razvoja in zmožnosti njegovega najracionalnejšega izkoriščanja v mejah določenih rastiščnih pogojev. Ti pogoji nam postavljajo naravno mejo, kajti če jih neupoštevamo in to mejo prekoračimo, se v gozdovih izčrpajo oziroma poslabšajo tla, kar je za kraško področje posebno nevarno.

Povdariti moramo, da rastlinska združba določenega rastišča, sama na sebi to rastišče oblikuje, ga na ta način izgraja v določeni meri. Pri gozdni vegetaciji, zlasti na krasu, je to še posebno očitno, ker nastaja pod njeno odejo svojevrstna mikroklima in talni profil. Kakor hitro je gozdna vegetacija porušena, se le težko izgradi na novo.

Za gozdarskega praktika je važno, da spozna značaj vegetacije in rastišča, ki ga označuje. Pravtako mu bo koristilo, če bo vedel, ali je vegetacija bolj ali

manj ustaljena in kakšna je njena razvojna tendenca.

V fitocenologiji uporabljamo pojem klimaks - klimatogene vegetacije, ki bi bila najbolj razvita vegetacijska združba, pogojena v svojem naravnem razvoju samo po določenih klimatskih razmerah brez človekovega ali kakršnegakoli drugega vpliva. Z drugimi besedami klimaks je takrat, ko je vegetacija dosegla ravnotežje z ekološkimi faktorji rastišča. Takšnemu vegetacijskemu klimaksu ustreza talni klimaks, tako imenovani pedoklimaks, ali zonalni talni tip, ki predstavlja najvišji razvojni štadij tal pri določenih klimatskih pogojih.

V primeru, da obstoja močan faktor trajnega značaja, ki preprečuje naravni razvoj vegetacije (n. pr. strma skalnata pobočja, talna erozija, gibljivi tereni, melišča, kjer se ne more izoblikovati ustrezen talni profil itd.) nastaja v takih primerih tudi ustaljena vegetacijska združba, ki traja toliko časa, dokler odločajo faktorji, ki so ustavili njen razvoj, taka vegetacijska združba se imenuje paraklimaks ali subklimaks.

Rastlinske združbe, ki so najbolj podobne klimaksnim in paraklimaksnim združbam navadno imenujemo prirodne.

Pojem klimatogene vegetacije je za gozdarja zelo važen, ker vegetacija najbolje označuje ekološke razmere rastišča ter služi za ugotavljanje njene razvojne težnje. Če teži vegetacija v smeri razvoja prirodne vegetacije, pomeni, da je progresivna, če pa se oddaljuje od te smeri, je regresivna.

V gozdarski praksi predočujejo pravilno gojeni prebiralni gozdovi v večini primerov prirodne rastlinske združbe. Medtem pa se že pri gojenju enodobnih gozdov pojavlja razvojno zaporedje (sukcesija), ki je tem krajše, čim hitrejša je pomlajevanje in tem trajnejše, čim večja je golosečna površina. To je potrebno očitno na kraških področjih.

Vsako močnejše zrahljanje biološkega ravnovesja prirodne vegetacije sproži vegetacijsko sukcesijo, ki jo sestavljajo razni štadiji. Čim bolj je talni profil poškodovan, tem dolgotrajnejša je progresivna sukcesija pri enakih ostalih pogojih. N. pr. pri podorih se začne razvijati vegetacija na golem kamenju vzporedno z njo pa se razvijajo tudi tla.

Najzanesljivejši način določenja bonitete rastišča je ugotavljanje prirodnega gozdnega in talnega tipa. Torej s kartiranjem gozdnih tipov dobimo površine enakih rastiščnih pogojev, oziroma bonitet in obenem vse gozdno - gospodarske posebnosti (ustvarjanje drevesnih vrst, prirastek, strukturo, optimalno lesno zalogo, način gojenja in sečnje i. t. d.).

V naslednjih poglavjih bomo torej obravnavali podatke o gozdnih tipih, ki smo jih ugotovili in kartirali na področjih revirja Mašun. Tako nam daje karta gozdnih tipov konkretne podatke o rastišču in stanju gozda v vsakem odseku na terenu. Iz pripadnosti tega odseka gozdnemu tipu izvlečemo merodajne zaključke o načinu gozdarjenja na tem odseku.

Kartiranje gozdnih tipov na terenu je izvedel poleti 1957 ing. Stane Cvek po navodilih ing. dr. V. Tregubova.

Priobčujemo pregled talnih tipov, ki ga je sestavil na osnovi terenskih in laboratorijskih preučevanj l. 1957 prof. dr. ing. B. Volk za področja revirjev Mašun in Gomance. S tem v zvezi opozarjamo, da smo dali tukaj le izvleček iz tega pregleda, in sicer le to, kar se nanaša na revir Mašun.



II. GLAVNI GOZDNI TIPI.

Že uvodoma je rečeno, da so gozdni tipi v glavnem isti kakor v Leskovi dolini in da so natančno opisani v monografiji " Prebiralni gozdovi na Snežniku". Na kratko bomo navedli značilnosti gozdnih tipov, ki jih srečamo na področju Mašuna in jih izpopolnili z drugimi natančnimi opisi novih tipov, ki niso bili opisani v zgoraj omenjeni monografiji.

Gledano v velikem merilu zavzema področje revirja Mašun obsežno kotlino, katere južna stran se spušča od Malega Snežnika ( 1640 m ) navzdol.

Če napravimo presek skozi sredino te kotline v smeri od juga proti severu, vidimo, da poteka približno po sredini revirja in obsega naslednje gozdne tipe ( glej profil ):

- 1). Pinetum mughi - pas ruševja nad 1 550 m do vrha Malega Snežnika. Gozd je varovalnega pomena. V spodnjem delu meji na subalpski pritlikavi bukov gozd z Allium victorialis
- 2). Allio ( victorialis )-Fagetum ( bivši Fagetum subalpinum ) subalpski bukov gozd s primesjo smreke v višini od 1 250 m - 1 550 m. Ob zgornjem robu, ki meji na ruševje imamo nizko, pritlikavo, grmičasto bukev, 3 - 4 m visoko, sabljaste rasti, ki ustvarja pas med 1 500 in 1 550 m. Ta bukev ima izključno varovalni značaj. Od tega ozkega pasu navzdol do višine 1 250 - 1 300 m se razprostira pas dobro zaraščenega bukovega gozda, enomerne oblike. Bukov se tam odlično pomlajuje, čim se odpre drevesni pokrov. V tem gozdu se pojavljajo tudi skupine smrek, v nižjih legah najdemo tudi jelko. Pas tega gozda pokriva precej velike površine in se deli na sledeče sub- asociacije.

Na bolj položnih legah opazujemo Allio victorialis - Fagetum typicum z naslednjimi značilnimi subalpskimi vrstami: Adenostyles Glabra - goli lepen, Iuzula silvatica - velika bekica, Ranunculus platanifolius - platenolistna zlatica in Mulgedium alpinum - brdovka. Na bolj strmih legah se nahaja Allio - victorialis Fagetum helleborietosum, subalpski bukov gozd s Helleborus niger - telehom in Mercurialis perennis - golščecem.

Na bolj vlažnih severnih legah pa uspeva Allio victorialis - Fagetum homogynetosum, višinski bukov gozd s planinščkom.

Na splošno je v tem pasu subalpske bukve precej otokov iglastih gozdov, tipa Abieto - Calamagrostidetum in Piceetum subalpinum v mraziščih, katerih je tam veliko, izmed katerih je največji in najgloblje Peklo. Gozdni tip Calamagrosteto - abietetum piceetosum je razvit samo na zelo skalnatih pobočjih ali grebenih in ima v glavnem varovalni značaj.

- 3). Abieti - Fagetum homogynetosum, jelov - bukov gozd s planinščkom zavzema severne precej strme lege v višinah med 1 250 in 800m. Pokriva precej velike površine na področju revirja Mašun, natančno pa je opisan v omenjeni monografiji.
- 4). Abieti - Fagetum omphalodetosum, osnovni jelov - bukov gozd s pomladansko torilnico srečamo na manj nagnjenih terenih z bolj globokimi tlemi, ob robu same kotline. Ta tip je zelo natančno opisan v monografiji. Na področju Mašuna pokriva manjše površine kot v sosednji Leskovi dolini.
- 5). Abieti - Fagetum lycopodietosum jelov - smrekov - bukov gozd z lisičjakom, zavzema dno doline, torej precej ravne manj kamnite lege in tako pokriva naprekinjeno precej veliko površino v obliki elipse. Tla so globoka, glinasta in zmerno zakisana. Nekateri odseki, ki spadajo v ta tip, so bili v preteklosti posekani na golo, spremenjeni celo v pašnike, nato pa zasajeni s smreko, tako da imamo sedaj srednje do bne čiste smrekove kulture, a mestoma jase zaraščene s travo šašuljico Calamagrostis varia. Te jase bi bilo treba zasaditi s smreko, ki bi dobro uspevala, ker so klimatski in edafski pogoji zanjo primerni.
- 6). Abieti - Fagetum elymetosum na južnih srednjenagnjenih terenih/ bukov - jelov gozd s travami. To je nov tip, specifičen za področje Mašuna in ga sedaj prvič opisujem, zato prilagam fitocenološko tabelo, s pomočjo katere sem ta tip določil.

- Iz te tabele je razvidno, da je ta gozd floristično bolj reven v primerjavi s sorodnim subasociacije, precej gost, ker bukev močno prevladuje. Travnne vrste so precej razvite. Elementi bukovih gozdov so močno zastopani, elementi smrekovih gozdov kakor tudi sploh acidofilni elementi, so odsotni. Značilne vrste za Abieti - Fagetum so prisotne, vendar nimajo takega množičnega razvoja, kakor v ostalih subasociacijah Abieti - Fagetum, na področju Snežnika. Vendar sem upoštevaajoče okolje in sedanje razvojno stanje tega gozdnega tipa, odločil, da ta tip priključim asociaciji Abieti - Fagetum kot posebno subasociacijo. Pedološka analiza tal je tudi potrdila, da mu odgovarja posebni talni profil, navezan na neutralna ali slabo kislj rjava topla tla z ugodnim vodnim režimom in na sončno ekspozicijo (glej članek prof. dr. ing. B. Vovka). Področje, kjer je ta tip razvit, je bilo pod močnim vplivom človeka, oziroma so bile tam v začetku tega stoletja izvedene močne sečnje iglavcev (predvsem jelke). Kakor sem že ugotovil, se ta gozd zaradi svoje tople lege precej nagiba k čistim bukovim gozdovom kar potrjuje tudi floristična sestava te rastlinske združbe. Namreč, kadar se odstranjujejo iglavci, se bukev, ki je konkurenčno precej jaka, močno razbohoti in za določeno dobo iztisne jelko ter nastane čist bukov gozd. Lahko rečemo, da ima bukev od vseh subasociacij Abieti - Fagetum dinaricum, v subasociaciji elymetosum, najboljše pogoje za svoj razvoj. Gospodarski značaj tega gozda je zelo pomemben, ker pokriva velike površine, ter bi mogel biti, z ozirom na tla in lego bolj rentabilno izkoriščen.
- 7). Nad predhodnim gozdnim tipom, na strmih južnih, skalnatih pobočjih se razvije Abieti - Fagetum mercurialetosum, jelov - bukov gozd z golšcem. Drevesa so tam slabe rasti. Pokriva neznatne površine. V monografiji so na sl. 43 strukturni podatki za odd. 5 Mašuna, ki spada v ta tip in kaže na pravilno prebiralno strukturo.
- 8). Calamagrosteto - Abietetum goodyeretosum jelov gozd po zelo kamenitih grebenih in vrhovih. Nižinska subasociacija, opisana v monografiji pokriva majhne površine, ima strogo varovalni značaj.

Vsi omenjeni gozdni tipi so opisani v obliki tabelarnega pregleda, ki ga prilagamo. Razen tega je podan izkaz površin gozdnih tipov po odsekih.

Posamezne fitocenološke tabele gozdnih tipov so tiskane v monografiji "Prebiralni gozdovi na Snežniku", prilagamo pa tudi tabelo novo določenega gozdnega tipa Abieti + Fagetum elymetosum.

TABELA RASTLINSKE ZDRUŽBE ŠT.

Ime rastlinske združbe: ABLETO - FAGETUM elymetosum

Avtor tabele: Dr. ing. V. TREGUBOV

Področje: Snežnik-Mašun 1957

Stev. popisa	30	33	34	29	28	32			
Datum	6. IX.	8. IX.	9. IX.	6. IX.	6. IX.	8. IX.			
Nadmorska višina	1010	1050	1110	1010	980	950			
Lega	S	SO	NW	S	SO	SO			
Strmina v stopinjah	5	10	15	10	10	10			
Tla	Ruj.	Ruj.	Ruj.	Ruj.	Ruj.	Ruj.			
Geološka podlaga	Ap.	Ap.	Ap.	Ap.	Ap.	Ap.			
Kamenitost v %	0	20	10	10	10	5			
Pokrovnost v %									
I	100	100	80	80	70	70			
II	20	10	50	20	20	10			
III	70	20	40	50	80	80			
IV	0	5	0	5	0	0			
Srednji premer (cm)	5-20	20/30	20/45	10/25	25/50	40			
Srednja višina (m)	10	10/25	20/25	15	12	25			
Površina popisne ploskve	400	400	400	400	400	400		Pres.	
Oddelek	70/7c	5c	19/20c	66/26	66	56/2c			
Rastlinske vrste									
ZNAČILNE VRSTE									
Abies alba		I	1.1	1.1	2.3	3.2	1.2		5
" "		II	1.1		+	+			3
" "		III		1.1	1.1	1.2	+	+	5
Aremonia agrimonioides			+	+	+	+	+		6
Cardamine trifolia			+	+	1.2	1.2	+	1.2	6
Satureia grandiflora			+	1.1	1.1	+	1.1	1.2	6
Prenanthes purpurea			+	+	1.1	+	+	+	6
Rhamnus fallax		II	+	+					2
DIFERENCIALNA VRSTA									
Elymus europaeus			1.2	1.1	+	1.3	1.3	1.2	6
VRSTE ZVEZE FAGETALIA									
Fagus silvatica		I	5.5	5.5	5.5	4.5	4.5	3.3	6
" "		II	2.2	1.2	3.3	1.2	1.2	1.1	6
" "		III						+	1
Acer pseudo-platanus		I	(+)	+	1.1			1.1	4
" "		III	1.2		+	+	+	+	5
Ulmus scabra		I		1.1		1.1		+	3
" "		III				+			1
Daphne mezereum		II	+	+	+	+	+	+	6
Sanicula europaea		III	1.2	+	+	+	1.3	1.2	6
Carex silvatica			1.1	1.1	+	1.2	+	+	6
Festuca silvatica				+	1.2	1.2	+	3.3	5
Euphorbia amygdaloides			+	+	+		+	+	5
Lamium luteum			1.2	+	+	+	1.2		5
Lactuca muralis				1.1	+	1.1	+	1.1	5
Carex digitata			+	+	+		+	+	5
Mercurialis perennis			+	1.2	+	1.2	+		5
Lonicera alpigena		II	+	+	+	+			4
Brachypodium silvaticum			1.2	+			1.2		3
Lathyrus vernus			+			+	+		3
Polygonatum multiflorum						+	+		2
Viola silvestris							+	1.2	2
Asperula odorata							(+)	1.2	2
Cyclamen europaeum			1.2	+					2
SPREMLJEVALKE									
Picea excelsa		II		1.1	+	+		1.2	4
" "		III	1.1		1.1			1.1	3
" "		III					+		1
Sorbus aucuparia		II	+	+	+	+	+	+	6
Senecio Fuchsii		III	+	1.1	1.1	1.1	1.2	1.2	6
Oxalis acetosella				1.3	2.3	+	+	1.2	5
Aspidium filix mas				+	+	+	+	+	5
Fragaria vesca			1.1	+		1.1	1.2	1.1	5
Rosa pendulina		II			+	+	+	+	4
Rubus idaeus		II			+	+	+	+	4
Majanthemum bifolium					+	+	+	+	4
Gentiana asclepiadea			+		+	+		+	4
Athyrium filix femina				+	+	+		+	4
Polygonatum verticillatum					+	1.2	1.1		3
Myosotis silvatica				+			+	1.2	3
Eupatorium cannabinum			+				1.2	+	3
Hypericum montanum						+	+	+	3
Carex alba			1.3					1.3	2
Luzula maxima				+	(+)				2
Cirsium erisithales							+	+	2
Solidago virga aurea						+		+	2
Veronica officinalis						+	+		2
Atropa belladonna		II					+	(+)	2
Gnaphalium silvaticum							+	+	2
Adenostyles alliariae				+	1.1				2
MAHOVI									
Hypnum molluscum		IV			1.5	1.5	1.5	+	4
Isothecium myurum					+			+	2



Rastline zabeležene enkrat v posameznem popisu

- Corylus avellana + (32)
- Euphorbia dulcis + (34)
- Phyteuma spicatum + (34)
- Aspidium lobatum + (34)
- Hieracium murorum + (34)
- Vaccinium myrtillus + (34)
- Aspidium spinulosum + (33)
- Lonicera nigra II. + (34)
- Geranium Robertianum + (28)
- Rubus fruticosus + (32)
- Calamagrostis varia + (28)
- Crataegus monogyna + (28)
- Urtica dioica + (28)
- Prunella vulgaris + (28)
- Carex pilosa + (29)
- Orchis maculata + (33)
- Ajuga reptans 1.2 (30)
- Luzula pilosa + (33)
- Galeopsis tetrahit + (33)
- Cardamine flexuosa + (33)
- Thalictrum aquilegifolium + (33)
- Ranunculus platanifolius + (34)



Prof. ing. dr. B. Vovk

### III. POROČILO O RAZISKAVI TAL NA SNEŽNIKU V LETU 1957

( Odnosi tal: rastlinska združba v revirjih Mašun in Gomance ).

Pripomba: Izvleček iz omenjenega poročila,  
kar se nanaša na revir Mašun.

Ob priložnosti gozdnega fitosociološkega kartiranja revirjev Gomance in Mašun v letu 1957, so bila orientacijsko pregledana tudi tla pod nekaterimi rastlinskimi združbami. Namen pri tem je bil, da se tudi na tem področju ugotovi zakonitostni odnos med gozdno zarastjo in talnim profilom. Podobno delo je bilo na Snežniku v revirju Leskova dolina že izvršeno in so rezultati bili objavljeni ( 1957, Prebiralni gozdovi na Snežniku, publ. št. 4 Inst. gozd. les. gosp. Slov. ) Pogoji so tam v mnogih primerih enaki ali vsaj zelo zblížani, mnogi pojavi se ujemajo, zato tukaj niso bližje obravnavani, pač pa so samo registrirani kot potrdilo in dopolnitev ugotovljenih za Leskovo dolino. Opisani pa so tudi nekateri pojavi, ki jih v Leskovi dolini ni. Delo naj služi kot doprinos k boljšemu spoznanju razmerja med tlemi in gozdno zarastjo na Snežniku.

#### Splošno o razmerju združba : tla.

Gozdna zarast in tla sta povezana s tako mnogoštevilnimi in tesnimi vezmi, da tvorita dve soodvisni vrednosti, ki v naravnem gozdu tvorita nerazdružno celoto. Sprememba v gozdni zarasti - povzročena bodisi po notranji razvojni dinamiki združbe, bodisi po človekovih posegih v življenje gozda, - spreminja tudi tla. Najprej nastopajo spremembe samo v notranji dinamiki talnih procesov, nazadnje pa se spremene tla tudi v njihovi zgradbi. Določevati rastlinstvo pomeni v veliki meri tudi določevati tla. Velja pa tudi narobe. Seveda pa je pri tem potrebno, da so vse te soodvisnosti in sorazmerja raziskana in spoznana. Mehanizem soodvisnosti tal in rastlinske združbe si teoretično lahko predstavljamo takole. V enaki klimi in v enaki topografiji, določa mineralni substrat s svojimi fizikalnimi in kemičnimi lastnostmi, katero rastlinstvo se manj naseli. Razvije se dotična združba, ki jo narekujejo tla.

Nato rastlinstvo s svojimi odmrlimi in odpadnimi deli ustvarja novo telo v gozdu, namreč " mrtvo " organsko snov, ki se vraste v in na petrografski substrat, kot gozdni humus. Po količini je humusno telo v gozdu lahko zelo pomembno. " Mrtva " organska snov lahko po količini doseže ali pa celo preseže živo organsko snov gozdnega rastlinstva. Velike zaloge potencialne energije, ki jo vsebuje to " mrtvo " telo, pa povzročajo, da je ravno ono najbolj intenzivno živeča komponenta gozda. V njem utripa bujno življenje z nepreglednim številom zastopnikov, posebno iz vrst mikrofavne in mikroflore. Oni predelujejo odpadajočo organsko snov v take oblike, kot to odgovarja kemizmu odpadkov dotične združbe ter kemizmu in fizikalnim pogojem dotičnih tal. Razvija se prav določena oblika humusa ter prav določen način mešanja organske in mineralne komponente tal. Vsaki določeni kombinaciji rastlinske združbe odgovarja neka določena oblika humusnega profila ter s tem tudi talnega profila sploh. V tem profilu žive rastlinski makroorganizmi - drevje gozda s svojim absorpcijskim aparatom ter sprejemajo hrano tako, kot jim to omogoča predvsem utripanje življenja v humuzu v tleh. Tako so sami po sebi uravnavajo in uravnovešajo pogoji obstoja določene rastlinske združbe na določenih tleh. Obenem pa se razvije taka oblika talnega profila, kot ga narekuje dotična rastlinska združba. Na ta način se vpostavlja ravnovesja rastlina: tla. Opazna so predvsem po morfoloških oblikah talnega profila.

Ravnovesja tal in zarasti so dolgodobna, vendar pa so zelo labilna. Na



sistem tla : rastlinska združba zelo občutljivo vpliva vsak tudi majhen odklon v petrografiji, topografiji, hidrologiji ali v klimi / tudi odkloni v klimi, ki jih povzročijo gozd s svojo zarastjo /. Rastlinske združbe se plastično prilagajajo vsakokratnim ekološkim pogojem. Vsakemu takemu odklonu sledi avtomatično in zanesljivo vzpostavljanje novemu stanju prilagoden sistem tla : rastlinstvo.

Tla so v gozdu torej zelo zanesljivo merilo ne samo za rastlinsko združbo, temveč tudi merilo rasti in gojitvenih pogojev.

Tudi spremembe v gozdni zarasti, povzročene po človeku, se po opisani nujni zakonitosti ob določenem časovnem razdobju raztegnejo na tla, posebno na njihovo komponento. Čim dalekosežnejši je poseg v rastlinsko združbo in čimbolj se umetna zarast oddaljuje od prvotne prirodne, tembolj se to podrtje ravnotežje odrazi v spremembah tal. Te spremembe večinoma povzročijo, da se naravna rodovitnost gozdnih tal zmanjša in to tembolj, čim večje je odstopanje od prirodne rastlinske združbe. Poznanje tal in ugotavljanje razmerja tla gozdna rastlinska združba, ni torej samo teoretičnega pomena, temveč je za praktično gojenje gozda zelo važno. Poznanje in podatki o pedo - in fitosocioloških odnosih v naših lokalnih pogojih so še zelo nepopolni - posebno pri razčlenjevanju rastlinskih združb v nižje sistematske enote. Podatke, ki sledijo v nadaljevanju je smatrati kot doprinos k boljšemu poznavanju tal teoretično in praktično zanimivih pojavov na področju Snežnika.

#### Splošni podatki o tleh.

Tlotvorni činitelji na Snežniku so opisani v sprejeto citirani publikaciji za celo področje Snežnika in veljajo tudi za raziskovana revirja Mašun in Gomance. Opisana so precej podrobno tudi tla v Leskovi dolini ( Kodrič M. istotam ). Talne razmere na Mašunu in na Gomancah so v glavnem enake, ali vsaj tako zblížane, da se lahko naslonimo na citirano talno študijo. Tu se zato omejujemo le na kratek splošen prikaz.

Matična kamenina je jurski in kredni apnenec, ponekde tudi dolomit in je na vsem področju dosti enaka. Tla so se razvila torej na sami karbonatni skali, ali pa na toplivem ostanku po karbonatih. Predvsem je razširjen fealtni dekarbonatiziran ostanek, vendar pa se najde tudi ostanke, ki vsebujejo več sialtnih elementov. Fealtni ostanki so ali temnorjavi ali rdečkastorjave barve, barva se menja mnogokje že na vsakih par korakov in to celo v istih skladih. Na njih se razvijajo rjava tla, različna v odtenku barve enaka pa v ostalih lastnostih. Kjer pa se nahaja več sialitnega ostanka se zdi, da je barva le rjava. Na njem se pojavlja podzol.

Mineraloško kemično raziskovanje netopljivih ostankov bi bilo zelo koristno za pojasnitev pedogenetskih pojavov. V okviru tega dela pa k takim raziskovanjem nismo mogli pristopiti.

Oblike tal, ki so se razvile na opisanih petrografsko - mineralnih substratih vidimo iz tabele številke 1. Ta je sestavljena tako, da sta vsak zase opisana mineralni in organski profil. Iz sestave teh dveh, v tretji koloni sledi klasifikacijska enota tal. V zadnji koloni so navedene rastlinske združbe, ki so bile ugotovljene na posameznih talnih oblikah. Poleg njih so številke ( rimske v oklepaju ) opisov tal pod dotičnimi rastlinskimi združbami.

- ( Tab. številka 1 ) -

Pripombe k klasifikaciji. K genetični klasifikaciji uporabljamo, podajamo sledeča pojasnila.

Humusno karbonatna tla označimo tista, ki so sestavljena bistveno samo iz organskih (  $A_{00}$ ,  $A_0$ , H ) - horizontov in iz karbonatnega. Manjka pa jim mineralno-organski horizont intimnega mešanja zemlje z ( mull - ) humusom ( t.j.  $A_1$  - hor. ). Kot rendzina pa so klasificirana tla z dobro razvitim horizontom intimnega mešanja zemlje in ( mull - ) humusa t. j. hor.  $A_1$ .

Uveden je naziv rjava - humusno - karbonatno - skalovita tla, ki predstavlja najdrobnejši, miniaturni mozaik rjavih in humusno karbonatnih tal, v katerih je prevladujoča komponenta karbonatna skala ali kamenje. Za to obliko v klasifikacijski nomenklaturi ni pravega imena.

Pregledana in opisana so bila tla pod sledečimi gozdnimi rastlinskimi združbami.

- I. Abieti - Fagetum elymetosum
- II. Abieti - Fagetum omphalodetosum
- III. Abieti - Fagetum homogynetosum
- IV. Abieti - Fagetum mercurialetosum
- V. Abieti - Fagetum lycopodietosum

Pod posameznimi združbami so bili izkopani in opisani profili. Poleg tega pa je bilo vzetih mnogo sond. V priloženih listih I. - V., slede opisi tal pod zgoraj naštetimi združbami.

I. Abieti - Fagetum elymetosum.

Lokacija profilov: prof. st SM 7 Mašun odd. 5 b

Prof. st SM 8 Mašun odd. 5 b

Sonde: na Mašunu in na Gomancah

Klasifikacija tal: rjava tla na karbonatu ( števil. 7 v tab. )

Zemlje je pod to združbo v splošnem mnogo in je tudi globoka, vendar je skalovitost različna; od brezskeletnih debelih tal, do takih v katerih je pokopanega mnogo debelega kamena ter tudi do primerov kjer zemlja napolnjuje velike žepe skal. Vododržnost tal je dosti velika: vendar so tla dobro drenažna. Lege so tople, južne, zaščitene. Površina je pokrita z do 4 cm debelo plastjo iglic in listja, pod katero je zelo plitev horizont na pol razkrojenih organskih ostankov z navzdol vedno večjo količino pravega humusa. Vsebuje mnogo izmečkov deževnika. Sledi mu plitev mineralno - humusni horizont  $A_1$ . V žepastih gnezdih in med skalami je plast nerazkrojenega organskega ostanka bolj debela ter ji sledi tudi bolj humozen in bolj globok  $A_1$  horizont.

Težko je predstaviti povprečen profil za to združbo. Tu je opisan profil, ki odgovarja glavnim značilnostim. ( profil števil. SM 7 ).

$A_{00}$  - hor. 0 - 4 cm listi - iglice

$A_0$  - hor. 4 - 6 cm, na pol razkrojena organska snov, navzdol vedno več finega humusa. Izmečki deževnika. Temnosivorjava. pH = 6.75.

$A_1$  - hor. 6 - 26 cm, temnorjav, ilovnat, rahel, drobno grudičast. Humoznost se zmanjšuje z globino, barva prehaja polagoma v rjavo. pH = 6.

/B/ - hor. 26-55 cm, rjav, nekoliko zgoščen, glinasto ilovnat, nekoliko večje trdne strukturne grudice, propustnost dobra, pH = 6.5.

B C - hor. 55 cm svetlejši, v njem se pojavljajo posamezni oblasi karbonatni kamni.

Profili pod to združbo se po globini horizontov lahko dosti različni, vendar pa je gornje zaporedje horizontov povsod značilno. Abieti - Fagetum elymetosum izgleda, da je navezan na nevtralna ali slabo kislja rjava tla, topla z ugodnim vodnim režimom in na sončno ekspozicijo.



## II. Abieti - Fagetum omphalodetosum.

Lokacija: prof. št. SM 2 Mašun, odd. 18 b.

Sonde: S pobočja doline Škorenj - Mašun in na Gomancah.

Združba je razvita na kaskadastih strminah z zarezi in globeljni na severnih ekspozicijah, na višini okrog 1 000 m.

Klasifikacija tal: Rjava tla na karbonatu ( st 7 v tabeli ) značilen je profil SM 2, ki izgleda takole:

A<sub>00</sub> - hor. 0 - 3 cm, iglice, listi i.t.p.

A<sub>0</sub> - hor. 3 - 7 cm, ostro zamejen, temno rdečkasto rjav ( 5 YR 2/2 vl. ) zgoraj nerazkrojena organska snov, spodaj precej fine humusne snovi - vlaknasto porozen  
pH = 6.

A<sub>1</sub> - hor. 7 - 14 cm, temnorjav ( 10 YR 4/3 vl. ) nejasen prehod navzdol, peščena ilovica, nepravilne grudice 1 mm, rahel, drobljiv. pH = 5.5.

B<sub>1</sub> ± hor. 14 - 25 cm, nejasen prehod, drobljiv, makroagregati do 5 mm, posamezni drobni humati.

B<sub>2</sub> - hor. 25 - 35 makroagregati do 1 cm, humati kot zgoraj 15% skeleta: zaobljeni karbonatni kamni 5 do 30 cm ø, reakcija v zemlji pH = 5.25.

B<sub>3</sub> - hor. 35 cm, večanje agregatov, zbito, lomljiv, humati in skelet kot zgoraj, pH = 6.5.

Skozi vse horizonte ista barva ( 10 YR 3/4 ). Vsi horizonti dobro prekoreninjeni.

Na Gomancah ( v odd. 18 e ) pod isto združbo profil po morfološki gradnji sličen, le da sta A<sub>0</sub> -, in A<sub>1</sub> - hor. mnogo bolj plitva, aciditeta pa je višja ( A<sub>0</sub> = pH = 4.5 ). Tla na karbonatu predstavljajo dobro, globoko rastišče z mnogo zemlje in dobrim vodnim režimom.

III. Abieti - Fagetum homogynetosum.

Lokacija profilov: Prof. SM 1, Mašun odd. 20 c.

Sonda: v Peklu,

na Mašunu v odd. 9 g.

Klasifikacija: rjava, kislá, humozno karbonatno skalovita ( št. 6 v tab. ).

Tla na pobočjih, kompaktne skale, ali pobočno kamenje, zelo kamenita ali skalovita ( 75 % ), humusna talna odeja, mnogokje prekinjena s površinskimi skalami, vendar nad žepi in v špranjah med skalami lahko zelo globoka primer za tla nam daje prof. št.

MS 1:

A<sub>00</sub> - hor. 0 - 4 cm.

A<sub>0</sub> - hor. 4 - 7 cm, napol razkrojena organska snov navzdol prehaja v vedno večjo koločino finega humusa, mnogo iztrebkov črvov pH = 5.0.

A<sub>1</sub> - hor. 7 - 9 cm, zelo organski, nekoliko svižnat, masten, pH = 5.5, oster prehod navzdol v mineralni.

B<sub>1</sub> - hor. 9 - 12 cm, prehod v

B<sub>2</sub> - hor. 12 - 22 cm, svetlorjav, ilovnato glinast, drobno - grudičasta, trdna struktura, pH = 6.0.

B<sub>3</sub> - hor. 22 - 34 cm, bolj zgoščen, ilovnato glinast, večji agregati, redki drobni ( 0.3 mm ) humati.

C - hor. 34 cm, svetlejši, lažje teksture ( ilovnato peščen ) manjši agregati.

Ta opis velja le za zemljoviti del profila, ki po svojem volumnu med skalami in kamenjem zajema povečini mnogo manj kot 25 %.

Reakcija ima dosti široke amplitude, vendar pa so tla povsod kislá. Profil je relativno dobro vododržan ( z ozirom na veliko skalovitost ) tla zavzemajo odsojne ( N - W ) položaje.

IV. Abieti - Fagetum mercurialetosum.

Lokacija profilov: SM 6, Mašun odd. 5 b

Sonde: na Mašunu v odd. 9. g.

Klasifikacija: Rjava ( kislá ) humusno karbobatno skalovita. ( št. 6 v tab. ).

Talna odeja pogosto prekinjena s površinsko skalovitostjo. Plitva, v globino sega le z žepi in špranjami v skalah in med kamenjem, ki zavzema v humusnem horizontu tudi nad 80 % volumna. Velika kamenitost vzbuja vtis, da obstoja le zelo plitev organski horizont na vrhu in med kamenjem ( t.j. da imamo tu humusno - karbonatna tla ). Mineralno zemljo v razpokah pa dejansko predstavlja B horizont, čeprav kvalitativno majhen. Tem horizontom je treba pripisati v veliki meri relativno presenetljivo dobro produktivnost teh tal. - Tla se nahajajo na zmernih in srednjih južno eksponiranih pobočjih. Od tal pod Abieti - Fagetum homogynetosum se le malo razlikujejo in to po južni ekspoziciji in po nekoliko bolj plitvem humusnem profilu. Značilen za to enoto je profil št. SM 6.

A<sub>00</sub> - hor. 0 - 2 cm, predvsem iglice.

A<sub>0</sub> - hor. 2 - 4 cm, na pol razkrojena organska snov in fini humus pomešana, mnogo živalskih izmečkov.

A<sub>1</sub> - hor. plitev ali pa mestoma celo odsoten, dosti oster prehod v B horizont, ki je analogen onemu pod Abieto - Fagetum homogynetosum. ( Opis šte. III. )

V A - horizontu zelo aktivno delovanje deževnikov, zelo gosta koreninska mreža.

Reakcija okrog pH = 6.

V. Abieti - Fagetum lycopodietosum.

Lokacija profilov: SM 3 v odd. 18 c.

SM 4 v odd. 18 c.

SM 5 v odd. 18 c.

Sonde: Peklo, Mašun, odd. 31 g.

Klasifikacija: Rjava, kislá - lessive in podzol ( števí. 8 in števí 9 v tab. ). Večina profilov je bila opazovana v Škornju. Široko dno te kraške doline je mozaična mešanica koluviálnega ilovnató glinastéga ali tudi glinastéga materiala z drobnim ali srednjim kamenjem, ki je po velikem delu glacialnega porekla. Mikrorelief je mineralen; je tu mnogo malih močno skeletnih vzboklin. V gostem mozaiku se prepleta tudi temnorjav ( lo YR 3/4 - 3/3 ) in rdečkastorjav ( 5 YR 4/3 do 4/4 vlaž. ) ilovnató glinast oziroma glinasto masten material. Rdeče rjav prevladuje predvsem v konkavnih delih reliefa. Skeletno kamenje srednje in manjše dimenzije se nahaja manj ali bolj globoko v fini zemlji ter ovira acidifikacijo. Acidifikacija je prevladujoča. Zaradi zelo nemirnega mikroreliefa in različne globine karbonatnega skeleta nastopa več variant profila. Za vse skupno je pojavljanje močno kislega surovega humusa ( " mor. " - oblika ), ki se že malo meša z mineralno podlogo, tako, da je A<sub>1</sub> - hor. v splošnem zelo slabo izražen.

V splošnem so tla pod Abieti - Fagetum lycopodietosum popolnoma ujemajo z opisom za to subasociacijo v Leskovi dolini ( Kodrič<sup>na</sup> ).

Na južni strani velike vrtače Peklo se/manj strmih legah v zgornjem delu vrtače pojavlja Abieti - Fagetum lycopodietosum na rjavih tleh enake gradnje, mestoma pa so ta tla opodzoljena in imajo gradnjo:

A <sub>0</sub>	0 - 7 cm,
A <sub>2</sub>	7 - 12 cm, popolnoma izbeljen
B <sub>1</sub>	12 - 20 cm
B <sub>2</sub>	20 cm



Petrografsko-mineralni profil	Organski profil	Genetska klasifikacija tal	Rastlinske združbe rinska štev.=štev.opisa združbe
1. Kompaktna karbonatna skala, globoko, med skladi, v špranjah male količine glinaste zemlje, pogosto brez neposredne zveze z organskim profilom. Nekoliko žepov napoljenih z kisló rjavo glino.	Bolj ali manj debela plast, skoro čisto organskega humusa (moder), ki leži večinoma neposredno na skali - mestoma na glini v žepih	humusno karbonatna	ABIETO P I C. (V pobočje PEKLA)
2. Karbonatno pobočje kamenje in grušč - drobna zemlja skoro odsotna	Kot zgoraj, toda vrhnji org.horizonti zelo kislí, spodnji (A <sub>2</sub> ) malo kisel ali nevtralen	humusno karbonatna	P I C. S U B A L P I N U M (v vrtači v PEKLU)
3. Gradnja enaka kot zgoraj. Rujava ali rdečkasta zemlja med skalami pa je slabo kislá do kislá, posebno njeni zgornji horizonti	Gradnja humusnih horizontov podobno kot zgoraj, njihova reakcija pa je kislá (od slabo kislá do močno kislá)	rujava /slabo kislá/ /humusno-karbonatno-skalovita/	A B I E T O F A G. M E R C U R I M E T O S U M /IV/ (na slabo kislíh variantah) A B I E T O F A G. H O M O G Y N E T O S U M /III/
4. Glina, rum.rjava, rjava ali temno rjava, predvsem fealitna v kateri je pokopano več ali manj debelega karbonatnega skelota. Kalcijev karbonat je iz zemlje izpran, v globljih hor. pa lahko nastopa kot sekundarna izločina. Reakcija približno nevtralna.	Čisto organska (H) hor. plitev ali odeaten, humus v mineralnem hor. neopazno ponehuje, povečini ni zelo globok	rjava na karbonatu	A B I E T O - F A G E T U M E L Y M E T O S U M /I/  A B I E T O - F A G E T U M O M P H A L O D E T O S U M /II/
5. Gradnja min.hor.podobna prejšnjemu (4) le karb.skelota je manj ali je bolj globoko, kalcijev karb. bolj izpran. Reakcija kislá do močno kislá	Večinoma precej debel hor. zelo kislega sur.humusa. Organski hor.finega humusa olitev ali manjka. Moja napraz min.hor. je ostrá	rjava kislá  /leasivó/	A B I E T O - F A G E T U M L Y C O P O D. /V/  /samo en primer V I L L O S A E P I C. C A R E X P I L O S A./ /VI/
6. Zemlja z večjim deležem sialitnih komponent. Ilovnato - peščen ali siviš. peščen izboljon /A <sub>2</sub> / hor. Globlje il.glina ali glina. Naraščanje tendence k prizm. strukturi. Reakcija zelo kislá.	Dobro razvit hor. zelo kislega sur.hum. Plitev horizont finega hum. ki se precej ostro izgublja. v A <sub>2</sub> . Sekundarni horizont humusa v B <sub>2</sub> je dosti pogost	podzol	A B I E T O F A G E T U M L Y C O P O D I E T O S U M /V/

Tabola 2.

Pedološko laboratorijske analizo

V zvozi z raziskovanjem tal v revirjih Gomance in Mašun so bile izvršene nekatere analize v laboratoriju s sledečimi rezultati :

N <sup>o</sup>	Vzorec	d	Humusa	pH v KCl	hidrol. aciditota	s t r u k t u r a	
						oblika	obstojnost
512	SM 2	A <sub>1</sub>	6,8	4,01	41,2	poliodrična	stabilna
513		B <sub>1</sub>	5,4	-	31,8	ostrorob. grudič	stabilna
514		B <sub>3</sub>	4,56	4,06	23,1	listasta	slabo stabilna
516	SM <sub>7</sub>	A <sub>1</sub>	6,82	4,26	31,8	grudičasta	zelo stabilna
517		B <sub>1</sub>	5,95	4,20	32,4	grudičasta	stabilna
518		B <sub>2</sub>	3,89	5,22	14,4	grudičasta	stabilna
519	Merc.	A <sub>1</sub>		6,83	5,1	grudičasta	zelo stabilna
520	Ab. cal.	A <sub>01</sub>		6,75	10,5	brez	stabilna
521	A. F. Hom.	A <sub>11</sub>		6,27	13,2	grudičasta	zelo stabilna
522	Ab. Pic.		24	5,54	-		

	Zarobljenost	barva nepela
PR <sub>1</sub> Cal. 40-50 cm	67,84%	svetlo siva
P. C. Subalp. Peklo spoudaj	47,42%	rudek. Peklo
Peklo A. P. 50-60 cm	79,02%	svetlo siva
PR <sub>1</sub> merc.	65,57%	svetlo siva
PR <sub>1</sub> Cal.	38,64%	rdečkasta

Dr. Ing. Vlado Tregubov

IV. TABELARNI PREGLED  
GOZDNIH TIPOV NA MAŠUNU

Zap. št. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe /fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Abieti-Fagetum dinaricum omphalodotomum  Gozd jelke in bukve s pomladansko torilnico	630	Razgibano kraško področje od 700 - 1200 m. Polesna pobočja. Podnebje vlažno. Teren odprt močnim atmosferskim strujam. Precej jako padavine 2000 do 2200 mm letno, dobro razporejeno tokom vsega leta. Ta gozdni tip je osnovni tip naravnih gozdov in ustvarja močan vegetacijski pas na notranjskem in dolinjskem gorakom podaljšano do ju.	Triadni apnenec ali kredni dolomit. Tla so zrela, globoka, stabilna, bogata, rahla vendar precej kamnita do 30%. Zemelni tip rjavih karbonatnih tal, ki ima dobro razkrojen humozni sloj s značilnim močnim prokoreninjenim ilovnatim ali peščeno glinastim horizontom B. Tla so nevtralna do slabno kislina pH 5 do 7. Površinsko mozaično oblika.	Slapok značilnih vrst za asociacijo Abieti-Fagetum dinaricum /pas mešanih gozdov jelke in bukve/; Abies alba - jelka, Rhododendron fallax - kranjska kraljica, Anemone agrimonoides - oskorica, Cardamine trifolia - trilitna konopnica, Prunella purpurea - zajčica, Dentaria emacryllos - devoterolena konopnica, Satureja grandiflora - velerovtni šetraj. Diferencialne vrste napram ostalim subasociacijam iste asociacije so: Omphalodes verna - pomladanska torilnica in Daphne laureola - lovoralistni volčja. Ta gozdni tip /subasociacija/ je osnovni glavni tip asociacije Abieti-Fagetum dinaricum. Elementi bukovih gozdov /Fagetalia/ so močno zastopani, češim so elementi iglastih gozdov /Vaccinio Piceetalia/ nepomembni in redki, vendar so navzoči.	Močan, gost, mešan gozd jelke in bukve, kjer jelka normalno prirodno ustvarja višji sloj, tako izgleda od zgoraj kot da je to čist jelov gozd. V takem gozdu je bukev porajena, toda če se jelke močno sekajo, se bukev zelo razširi. Podstojna rastišča so bogata in v polnem razvoju. Močan sloj je razmeroma raven.

Oblika in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski poraz	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>klasična oblika tega gozda je prebiralna šiška. Naravni gozd (pragozd) ima zelo pravilno prebiralno strukturo, toda sočnji je stabilna zaradi občne vitalnosti bukovega mlaja. Tako oblika tvori prebiralno strukturo, toči ukov k oromor- l. Razmerno oblika je 70-80% ukov je 20-30%.</p>	<p>Klimatsko - naravni klimatogeni gozdni tip, v katerem so razne variante. Na zgornji višinski noži se pojavlja široka, na spodnji leska. Občne sočnje so v prid bukovega mlaja, ki so pri tem razbohoti. Zorajevanje jelke je zelo občljivo, zaradi močne konkurence bukovega mlaja, v nižjih legah pa so zaradi leske. Jase v prvih letih zaraščajo: <i>Atropa belladonna</i>, <i>Sanicla</i>, <i>Eupatoria</i>, <i>Sannabium - urb-vea</i>, <i>Senecio juchsi</i>.</p>	<p>Glavni vrsti sta jelka in bukov, ki med seboj tekmujeta. Jelka ima dobro rast, doseže velike dimenzije in starost, če pri dimenzijah 60-70 cm je prirastek zelo visok. Mlada bukovi dobro priraste, vendar so pri močnejših dimenzijah prirastek pada.</p>	<p>8-12 (do 16) 3%</p>	<p>350 - 450</p>	<p>Gospodarsko najvažnejši produktivni gozd. Jelka je najdomenejša vrsta, ker proizvaja količino mase lesa, toda zaradi hitre rasti je srednje kakovosti. Bukov les je slab, ker ima rdečo srce. Griloba pride preko bukovih vej, ki jih je polomil sneg.</p>	<p>Pospeševati jelko. Stremeti za prebiralno strukturo. Ker jelka dobro priraste, uvedi kratko obhodnjico 7 do 10 let. Puščati jelke do 60 cm. pr. premera, bukov naj se pri 35 cm amtra za zrelo.</p>	<p>Prebiralna sečnja po strogo gojitvenih načelih. Prilagoditi je terenu in sestvi. Stremeti za vertikalnim sklopom. Izvajati zmerno sočnje intenzitete 15 do 20%. Sekati istočasno listavce in iglavce. Odkazovanje naj se ravna po strukturi sestaja, lesni zalogi in podmladka. Ko se bukov podmladek razbohoti, ga moramo močno izsekavati v korist jelke in preiti na skupinsko strukturo.</p>	<p>Jase, nastale zaradi premočnih sočenj, in so zapletljive ter druge goljave, je treba umetno pogozditi. Na odprtih razteranih saditi smreko, pod zaščito grmovja ali drevja, pa tudi jelke ali javor.</p>



Zap. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
2.	Abieti - Fagetum <i>dinaricum</i> <i>lycopodioidesum</i> gozd jelke, smreke in bukve s lisčjakom.	199	Dna velikih, ravnih, zaprtih kotlin v nadmorski višini 770 do 1000 m. Klima v takih kotlinah je manj vetrovna, bolj hladna, vendar to niso prava mrzlišča. Na splošno je klima vlažna s padavinami, kakor pri opisu št. 1.	Na splošno triadni apnenec, karnitost je različna od 30 - 60 %. Med kamni na dnu kotlin se je nabral globok sloj mastne glinaste zemlje, katere je delno izprana in precej zakisana pH = 4,3 do 6. Tla so globoka in bogata, spadajo med degradirane rjava gozdna tla. Gornji horizont je precej humozen. Ta tla ustvarjajo ugodne pogoje za uspevanje jelke in smreke.	Skupok značilnih vrst za Abieti - Fagetum je isti kakor pri št. 1. Diferencialne vrste so: <i>Lycopodium annotinum</i> - lisčjak, <i>Lonicera nigra</i> - črna kostaličevja, in mahova <i>Rhynchospora loreum</i> ter <i>Hylacomium triquetrum</i> . Zadnji se pojavlja v veliki množici. Te vrste nakazujejo dolženo zakisovanje tal, kar spada v skupino vrst iglastih gozdov ( <i>Vaccinio-piceetalia</i> ) ter kažejo tudi sorodnost s takimi gozdovi. Pojavlja se tudi <i>Vaccinium myrtillus</i> - borovnica in smreka, kar še poudarja to sorodnost, vendar zaradi močno zastopanih elementov bukovih gozdov ( <i>Fagetalia</i> ), spada ta gozd še v Abieti - Fagetum (Fagion).	Zelo gost višek iglavcev, jelke in smreke, bukev je stojna, njeno debelo je vedno poraslo mahom, nekatera <i>Heckera crispa</i> . Zeliščni sloj je precej razvit, tako celo še bolje je razvit mahovni sloj. Na splošno je gozd mozaičen zaradi različnih in globokih ilovnatih zemelj med skalami (talnih razmer in gibarnosti mikroreljefa).

Oblika in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prira-stek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev go-spodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
		10	11	12	13	14	15	16
<p>Gozd je precej pravilne probi-ralne strukture; for iglavci utvarjajo glavni del, in so vitalnejši od listavcev, je njegova probi-ralna oblika bolj stabilna, skor pri dru-ih suboccia-lijah Abieti-ogotura-a.</p> <p>Primerje: jelka 0%, smreka 39% in bor 15%.</p>	<p>Klimaka.</p> <p>Z ozirom na osnovni tip A.-F. omphalode-tosum (opisan pod št. 1) nakazuje ta tip določeno degra-dacijo v smeri bolj močnega zakisovanja tal, zaradi globlje-ga oloja mineralne zemlje, ki se jo na-brala v kotlinah in zaradi bolj hladne in manj vetrovne klime. Jelka in smreka se odlično posla-jujeta.</p>	<p>Jelka in smreka dosežeta velike višine, vendar pa priraščata počas-neje ter se zato tudi boljje čisti-ta vej, dajeja v tem tipu najbolj-ši les. Borov je slabše rasti, kriva, vejnata in manjših dimenzij.</p>	<p>6 - 9 2,5%</p>	<p>300 - 450</p>	<p>Zelo važen, kor-rastičča, kjer se razvija ta gozdni tip nar-diijo možnost vzgajati produk-tivon iglasti gozd, kjer se lahko gojijo smreko, ki lah-ko dajejo od-ličen les in malo vejnata drevesa.</p>	<p>Izvajati pre-biralno sečnje v korist iglav-cev, ki se do-bro pomlajujejo. Zaradi slabe vitalnosti bu-kve, se te ni trebahati. Mo-zaičnost talnih razmer narekuje prilagajevanje tem prilikam za način sečnje in oblikovanje sestoja. Obhod-nica je lahko 10 let. Počati precej debela drevesa do 60cm.</p>	<p>Zmerno prebi-ralna. Razgi-banemu kraž-komu teremu se drevje pri-lagaja tako, da se naselju-je v skalnih razpokah, če-mir bolj us-treza struktu-ra, kjer so drevesa posaj-moznih debe-lin ponešana. Intenziteta naj bi bila pri 10 letni obhodnici okrog 20%.</p>	<p>Nastale jase pogozdovati s smreko, ob robvih pa s jelko.</p>

Zap. štov.	Naziv gošdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
3.	Abieti - Fagotum dinaricum homogynetosum. Gozd jelke in bukve s planinščkom.	468	Na severnih precej strmih in karstnih (gruč) pobočjih, nagiba 20°, v višini 700 do 1500 m. Klima je podobna kakor pri opisu št. 1.	Apnenca, ali kredni dolomit pokriva oca 50% tal. Kraško področje. Tla so slabo razvita, rahla, topla in humozna. Zaradi erozije se ne morejo ustaliti, bolj ali manj zakisana. (pH 5,5 - 6,5) s različno globokim rahlim, toplem humoznim profilom, ki loži navadno neposredno na trdni apnenčasti podlagi.	Skupok, značilnih vrst za Abieti-Fagotum dinaricum (pas mešanih gozdov jelke in bukve) je št. 1. Glavne diferencialne vrste so: Homogone silvestris - gozdni planinščok, Valeriana tripartita - tripernat baldrijan, Veronica urticaeifolia - koprivolistni jetičnik, in preprosti: Polystichum lobatum, Asplenium viride in Asplenium trichomanes. Te vrste nakazujejo določeno vlažnost tal. Poleg teh vrst so prisotne tudi nekatere manj izrazite vrste Vaccinio-Piceetalia, kar kaže na določeno zakisovanje tal in na sorodnost s iglastimi gozdovi (tipa Calamagrosteto - Abietetum), ki rastejo na še bolj skalnatih rastiščih.	Močan gozd jelke in bukve, kjer jelka ustvarja zgornji s nekaj smreke. Gozd je podstojna vendar lahko postati nadstojna, v zelo strnjenu vrstnem sloju je lišnji sloj precej Mahovi so v glavnem na skalah.

Oblika in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevoja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>robiralna oblika tega gozda je precej pravilna, vendar se pri močih sočnjah izlavec bukov razbóhóti, ker konkurenčno obna. Razmerje je: jelka 70%, smreka 10-20%, bukova 20-30%.</p>	<p>Paraklimaks, zaradi strmega terena in erozijske. Pomlajevanje jelke je lažje, kot pod št. 1. Vendar je bukev še vedno zelo vitalna, a slabe kvalitete. Razvojno izhaja ta gozdni tip iz osnovnega tipa v smaru proti Abietii-Calamagrostiditaru. Bukov mlaj je zelo vitalen, vendar ima tudi jelov mlaj dobre pogoje.</p>	<p>Jelka se dobro razvija, vendar nekoliko slabše kakor v št. 1. Bukov ima hitro rast, zlasti v mladosti, toda starostna drevost so večinoma defektarna.</p>	<p>6 - 8 2%</p>	<p>300 - 350</p>	<p>Podoben št. 1. Vendar zaradi slabšega prirastka je domnost manjša.</p>	<p>Podobna kakor pri št. 1. Gojitveno prebiranje. Držati bukev v podatojnem sestoju, ne dajati možnosti da se razbóhóti. Obhodnica naj bi bila 10 let. Gajiti jelko od 50 do 75 cm.</p>	<p>Robiralna sečnja strogo gojitvenih načelih. Ne odpirati preveč sestoja zaradi bukve in tudi zaradi nevarnosti poslabšanja tal (erozijske). Intenziteta sečnje 17 - 20%.</p>	<p>Nastalo jase pogozdovati s smreko, jelko in javorjem.</p>

Zap. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinaka kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
4.	Abiet - Fagetum dinaricum mercurialetozum. Gozd jelke in bukve s golšcom.	100	Na strmih, kamnitih južnih pobočjih od 800 do 1200 m. Na- gih ca. 20%. Kli- ma ista kot pri št. 1.	Apnenec in kredni dolomit. Značilno raztreseno klesanje, ki sili povsed na površje do 65%. Kožno skeletna, plitva, kamnita, ne popolnoma razvita in ustaljena tla s plitvim A3 profi- lom, 5 do 15 cm do- bline, pH okrog 6. Kožno prekrnenje- na.	Slapok značilnih vrst za Abiet-Fagetum dinaricum (pas močvirni gozdov jelke in bukve) je isti kakor pri št. 1. Diferencialne vrste napram drugim subaso- ciacijam (še opisanim pod št. št. 1, 2, in 3) so: Mercurialis perennis - trpežni golšec, Myrica verticosa - bradavičasta trdolo- ska, Cyclamen europaeum - kokorik, in skal- nati mah Hypnum molluscum. Po sumnjem izgledu je najizrazitejša vrsta golšec, kar se pojavlja v veliki množini, najde se pa tudi v drugih bukovih gozdovih.	Gozd jelke in bu- kve. Kjer drevesa nis- lo visoka, zeliš- sloj tudi ni tak- gat v primerjavi- drugimi subasoci- mi, tipičen pa j- nati mah, ki poh- za subasociacijo- čilno raztreseno- menje, ki sili p- na površje.



Oblika in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>pravilno pre- valna in bolj ero zastopani- srednjimi di- vijami teži sti omerni strukturi. Ike je 85%, Ive je 15%. nižjih debo- skih razro- h je več jolke kor bukve.</p>	<p>Paraklinaks, kor so zaradi erozijskih po- javov na strmih lo- gih tla in vegetacija ne moreta dobro raz- vijati in doseči kli- maka. Drevesne vrste se dobro obnovljajo. Na večjih jasnah nasto- pa hitra degradacija, zgornji humzni sloj zgine in se pojavlja plevel: štadij s Calamagrostis. Več- krat ta tip prehaja v Abieti - Calamagrost tidetus, ki se pojav- lja na vrhovih med tem tipom.</p>	<p>Zaradi precej slabih talnih razmer gozdno vrste bolj poča- si rastejo in ne dosežejo velikih dimenzij in močno gostote. Jelka dominira in bolj- še uspeva kot bukov. Drevesa so vejnata in imajo kratko mrazjeno krošnjo.</p>	4 - 6	250 - 300	<p>Donosnost tega gozda je razno- roma aliaba ven- dar je vzdrže- vanje tega goz- da zaradi zavar- ovanja zelo kernitih strnih pobočij zelo važna.</p>	<p>Održati ta ne- ravni tip goz- da zaradi ne- varnosti pos- labljanja tal. Potrebno je vzdrževati listavce (bukov in javor) oca. 15 do 20%. Pustiti jelko do 50 ca pr.pr. obhodnica naj bo 10 let.</p>	<p>Kontrolna sečnja po stro- go gojitvenih načelih z in- tensiteto oca. 15%.</p>	<p>Pogozdovanje zapleveljenih jas je na teh rastlinskih ze- lo težavno, zaradi kerni- tosti torona in vroče lege. Saditi smreko, javor in bu- kov tam kjer je teren pri- kladen.</p>

R A S T I Š Č E

Zap. št. 1	Naziv gozdnega tipa 2	Površina 3	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija 6	Izgled združbe / fiziognomski aspekt 7
			Orografski in klimatološki pogoji 4	Geološko-edafski pogoji 5		

5. Abieti-Fagetum  
dinaricum alpe-  
tinum.  
Gozd jelke in  
bukve z ječmenko.

388

Resgibano kraško  
področje od 700 -  
1200 m. Položna  
južna pobočja, to-  
roj tople ekvatori-  
slike. Podnebje  
vlažno. Precej ja-  
ke padavine okoli  
2000 mm letno, do-  
bro razporejeno to-  
kom vsega leta. Te-  
ron odprt atmosfer-  
ski strujanjen,  
zlasti južnih vo-  
trovov. Led v gred-  
njih jesenskih do-  
bah, škoduje bukvi.

Triadni apnenec  
ali kredni dolomit.  
Tla so skoraj zrela  
do zrola. Srednje  
globoka. Stabilna.  
Precej kvasita od  
5 - 40%.  
Tip rjavih karbo-  
natnih tal, ki ima  
dobro razkrojen  
humozni sloj s moč-  
no prokoreninjenim  
ilovnatim ali pešče-  
no glinastim hori-  
zontom D. Tla so  
nevtralna ali sla-  
bo kisl. (pH = 5-7).  
Kvartirsko mazzalno  
oblike. V primerja-  
vi z rastiščem, ki  
ga najdemo osrednja  
subasociacija A. F.  
cephalodotomum, so  
tu pogoji malo slab-  
ši zaradi bolj  
izrazite južne lo-  
ge in večje kvasi-  
tosti.

Skupak značilnih vrst asociacije Abieti-  
Fagetum dinaricum (pac mošanih gozdov jelke  
- bukve) je isti kakor pri št. 1, s to raz-  
liko, da Dentaria enneaphyllos manjka. Di-  
ferencialna vrsta proti drugim subasocia-  
cijam je: Elymus europaeus in večjih tudi  
Festuca silvatica, ki se pojavlja v večjih  
šopih v glavnem na jeseh. V epločnem je ta  
subasociacija najbližja osrednji  
subasociaciji (A. F. cephalodotomum), vendar  
je v primerjavi s to ravnejša kar zadeva  
florna elementa. Toda elementi bukovih goz-  
dov so zelo bogati, kar nakazuje precejšnjo  
sorodnost s čistimi bukovimi gozdovi. Ele-  
menti sarkovih gozdov (Vaccinio-Piceetalia)  
so odsotni. Tudi mahov je zelo malo.

Gozd mešan gozd  
in jelke, kjer  
ke v glavnem v  
njem sloja posr-  
močane, tako da  
izgled mladega  
ga bukovega gozd  
posameznimi star-  
jelkami. Sloj pri-  
nega rastištra  
precej rasvit, s  
trave (Gramineae)

Oblika in struktura	Genosa, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sežnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>Na tega gozda npr. v 30-40 letih - 70-80 letih</p>	<p>V malo spremenjeni obliki, bi lahko odgo-varjal klizkan, vendar predstavlja sedaj zaradi močnega vpliva Slovaka (močnejši od čenč) sekundarno obliko. Izbine sežnje so bile v prid bukovega mlajša, ki se je razbohotil in ustvaril gozd, v katerem sedaj, poleg no, prevladuje buk. Bukov je tu kar nekaj, kar se razširja na mlajša, kar se razširja na mlajša. Pri močnejših sežnjah je bilo npr. v 30-40 letih - 70-80 letih</p>	<p>Slavno drevno vrsto sta buk in jelka. Jelka ima dobro rast, doseže velike dimenzije, vendar v sodanjsi stanji gozda bukov mlajša in jelka je treba pospeševati in mlajša bukova. Ključna bukova mlajša, vendar daje le bolj slabo kvaliteto, z vel. od-                  hit stotni mlajša mlajša, kar je posledica pol-mlajšani pospeševanja zaradi leta. Gniloba pri-                  so preko vej, ki jih je palomil spet-                  nijsi trup. Pri močnejših dimenzi-                  jah prirastek pa-                  da.</p>	6 - 7	200 - 250	<p>Gospodarsko va-                  žen produkti-                  von gozd. Jelka                  bi bila najdo-                  manjša čr-                  vna vrsta,                  kar količinsko                  proizvaja nar-                  go lesa, toda                  njeno pospeš-                  vanje je težav-                  no zaradi moč-                  ne razbohotenja                  bukovega mlajša.                  V sodanjsi sta-                  nji, zaradi pro-                  velike količine                  bukve, je vred-                  nost tega goz-                  da precej ni-                  žna. V pospe-                  ševanju jelke                  se znatno zvi-                  ša vrednost                  produkta je goz-                  da.</p>	<p>Pospeševati                  jelko. Stremeti                  na prebiralno                  strukturo, kjer                  bi bilo več jel-                  ke v vseh slojih.                  Močno skati                  bukve. Obhodni-                  ca naj bo 10 L.                  Prilati jelke                  do 60 cm pr. pr.                  Bukov pa naj so                  do pri 35 cm                  centra za sre-                  lo.</p>	<p>Prebiralna                  sežnje po                  strogo gojit-                  venih načelih                  v zvezi pos-                  peševanja jel-                  ke. Torej se-                  žnje treba                  prilagoditi                  sestoji na to-                  roni.                  Zaradi tega,                  ker je jelov                  pospešek pre-                  cej redok, je                  treba odpira-                  ti vrsto pos-                  pešno jelko                  in celo gojiti                  jelko. Prilati                  tudi stare                  jelke, kot so-                  manjaki.                  Tam kjer je                  svet mlad                  bukov gozd, go-                  jiti ga kot                  neodoben gozd                  s precej krat-                  ko obhodnjo.                  Jaso zasejeva-                  ti s jelko v                  gozdih. Buko-                  ve sestaje go-                  jiti precej                  razprto, torej                  gojiti bukve s                  bolj močnimi                  krošnjami za-                  radi snaglo-                  mor in lažje-                  ga pospešev-                  nja jelk pod                  bukveni.</p>	<p>Jaso in red-                  ke bukove se-                  staje pogoz-                  dovati s jel-                  kinimi sadi-                  kani.</p>

Zap. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	RASTIŠČE		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
6.	Umo Acoretum mešan gozd javora, bresta in bukve.	39	Kamnite in vlažne kotanje, vrtače in šlebovi na sovornih legah v višini 800 do 1100 m. Mikrorelief je razgiban in skalnat zlasti ob robovih.	Apnenec se pojavlja na površini v velikih blokih 20 do 30%. Med bloki in v arodini kotanj so bazilni, možno humozna, rahla tla. Za ta talni tip je značilen globok razvit profil, kjer so pod nerazkrojeno steljo tona močno prekorinjena humozna tla s pH 6,5 do 7,5. Globina tal precej varira, vendar je na splošno precej globoka. Humozni horizont A <sub>0</sub> A <sub>1</sub> leži na skalni podlagi.	Spada v zvezo bukovih gozdov (Fogina), ker so elementi te zveze zelo številni. Pojavljajo se druge vrste, ki nakazujejo vlažnost rastišča in govore za sorodnost s vlažnimi josenovini gozdovi zveze Fraxino-Carpinion. Med grmovjem je stalno pojavljajo Sambucus nigra - črni bezeg in Corylus avellana - leska. Med značilnimi vrstami, ki najbolj označujejo posebne ekološke pogoje so: Scolopendrium vulgare - jelenov jezik, Adoxa moschatellina - plšnica, Stellaria glochidiosperma - ilirska zvezdica, Corydalis cava - votli potelinček, Chrysosplenium alternifolium - vraničnik, Myosotis silvatica - gozdna potočnica. Vrste kislina tal se ne pojavljajo.	V drevesnem sloju prevladujejo gorski javor, gorski breza in bukev, v manjši meri pa se pojavljajo jelka. Grmovni sloj sta v bujno razvita.

Oblika in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>sestoj ima bolj ali manj enomerno obliko. Drevni sloj je raven v glavnem, obrobne preme vrtač in širina 40-60%.</p>	<p>Paraklimaks. Na sovarni logi pogosto prehaja v Abieti-Fagetum homogynetosum, na manj strmem terenu pa v Ab.-Fag. omphalodotosum. V primeru, da je gozd posekan se razvija združba visokih sečlišč, ki preprečuje normalno pomlajevanje.</p>	<p>Rast drevja (javorja in brešta), ki doseže izredno lepo dimenzijo, je v tej asociaciji zaradi globokih in vlažnih tal dobra.</p>	<p>7 - 9</p>	<p>300 - 400</p>	<p>Važni gozdni tip, ker so lahko gojijo lepa drevesa javorja in brešta, le površine so relativno majhne.</p>	<p>Gojitev javorja in bresta.</p>	<p>Pravilna, postopna, skupinska sečnja po strogo gojitvenih principih. Previdnost je potrebna zaradi hitrega in nevarnega sa-pleveljenja jas. Pospeševati javor in brest.</p>	<p>Na jasah odstraniti javor. Čistiti plevel na jasah dokler ga sečnike ne porastejo.</p>



Zap. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
7.	<p><i>Allio victorialis</i> <i>Fagetum homogynetosum</i></p> <p>Visoko-gorski bukov gozd s veliko bukico in planinščico.</p>	188	<p>Na severnih precej strmih in kvasitih pobočjih nagiba oca 20° v višini 1250 do 1550 m. Klima je precej ostra, zima so snežna in vetrovna, zlasti v višjih predelih nad 1500 m.</p>	<p>Apnenec pokriva 25 - 30% tal. Tla so plitva, večslojna, večslojna, različno humozna s pH 5 - 6,5.</p>	<p>Ta rastlinska združba ustvarja vegetacijsko višinski pas, imenovala se je prej <i>Fagetum subalpinum</i> (subalpski bukov gozd), v zvezi z novo terminologijo je dal prof. G. Tomšič nov naziv za to asociacijo. Tu opisujemo subasociacijo, katere rastišče je precej podobno opisanemu tipu pod št. 3. (<i>Abieti-Fagetum homogynetosum</i>), ki pa raste v spodnji vegetacijski pasu.</p> <p>Za asociacijo (veget. pas) so značilne višinske vrste: <i>Luzula maxim</i> - velika bukica, <i>Adenostylos glabra</i> - lepen, <i>Ranunculus plantifolius</i> - platanstolčna zlatica, <i>Polystichum lonchitis</i> - planinska podlesnica, <i>Malgedium alpinum</i> - brdovka, <i>Veratrum lobelianum</i> - zelenkasta šmerika in bolj redka <i>Allium victoriale</i>. Glavne diferencialne vrste te subasociacije so: <i>Homogyne silvestris</i> - planinščok, <i>Valeriana tripteris</i> - tripernatl baldrijan; razlikujemo tudi variante s terjem <i>Hacquetia epipactis</i>. Na bolj vlažnih legah je obilica ranih preproti ter velike krtve koprive z <i>Lamium orvala</i>.</p>	<p>Bukov gozd je pristranjen, v njem so posamezne smreke, ke in javori. Zelnasti sloj je dobro vit in visok. Mal skoraj ni.</p>

Oblika in struktura	Genetski, razvoj in obnova	Hrast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>Prejema nepre- gledni gozd li- stovcev. Včasih kopinski ali dvostezni, kar je posledič- na našina sečen- je, zato je pod velikim sestojem ostalih se- menjakov še pro- stj odrasli bu- kve podaladek. Večje višino dobiva gozd bi- strsko struktura.</p>	<p>Paraklimaks v rednih primerih se bliža klimaksi. Pomlajeva- nje bukke je izredno bujno. Jelka se bolj težko pomlajuje, smreka malo boljše.</p>	<p>Bukov je boljše rasti od drugih drevnih vrst, vendar dosega manjšo dimenzijo, raste počasni. Jelka slabo uspe- va, smreka je boljše rasti. Drevje prirašča do določene sta- rnosti, nato pa zelo počasi, zara- di tega dobiva drevje skrajno enako debelino in višino. V nižjih legah so drevesa sabljaste oblike.</p>	3 - 5	100 - 250	<p>Produkcija bu- kovega lesa slabše kvalite- te. Iglavci slabo uspevajo, vendar je treba pospe- ševati smreko. V nižjih legah je varovalna vloga tega gozda zelo va- žna.</p>	<p>V nižjih legah lahko gojimo produktivni gozd, v višjih pa je glavna vloga varovalna predivne zara- di snežnih pla- zov.</p>	<p>V nižjih le- gah sekati bukve z oplo- no sečnjo, pu- ščati seme- njake smreke in bukke. Za- radi počasne rasti, morejo biti sečnja bolj razma- knjena.</p>	<p>S smrekovimi sadikami. Pozneje pazi- ti, da ne bodo sadike zara- ščene s ple- velom, ali z mlado bukvijo.</p>

Zap. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7

8.	<i>Allio victorialis</i> Fagetum helobori- etosum (po prof. G. Tomšiču) Váscokogorski bu- kov gozd s tele- hom.	363	Na starih južnih karnatih pobočjih od 1300 do 1550 m. Nagib oca 20%. Klima je vlažna, precej ostra, ve- trovna, ekstremne temperature so še bolj poudarjene zra- radi južne lege in burje.	Apnenec in kredni dolomit. Rastreso- no srednje drobno kamenje pokriva 40 - 60% površino. Tla so plitva, ske- letna, z izrazitim A <sub>0</sub> - profilom neu- tralne reakcije.	Splošni podatki o asociaciji <i>Allio victori- alis</i> - Fagetum so podane pri št. 7. Ta subasociacija se nahaja nad subas. Ab. - Fag. mercurialetoam (vidi št. 4), na po- dobnih legah. Diferencialne vrste so: <i>Helleborus niger</i> - toloh in osat, <i>Cirsium cristinaleos</i> , ki vča- sih raste v velikih množinah zlasti v bolj odprtih gozdovih. Nad tem gozdnim tipom pa tudi nad predhod- nim (št. 6) se nahaja ozek pas pritikavo takve (vis. 1500 - 1550), kjer je več alp- skih elementov ( <i>Ruscus arifolius</i> , <i>Carex lac- vis</i> , <i>Allium victorialis</i> , <i>Chaerophyllum aure- um</i> ).	Bukov gozd z red- surokami. Manj gost kakor hodni tip (št. 6). Zeliščni sloj je sok in precej ra-
----	---	-----	--	--	---	--

Vrsta in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski pomen	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>erni nepredelani bukovi gozdovi s skupinsko obliko, redki in središnji bukovi gozdovi</p>	<p>Paraklimaks. Bukovi gozdovi se precej dobro pomlajujejo. Sareka se bolj težko pomlajuje.</p>	<p>Rast bukve je bolj slaba, višine so nizke, debela so večkrat sabljasta, alasti v večjih višinah, sareka ima tudi slabo rast.</p>	<p>2 - 4</p>	<p>100 - 200</p>	<p>Produkcija bukovega lesa, slabe kvalitete, uporabnega samo za kurjavo in oglarjenje. Važna varovalna vloga ne samo zaradi smolnih plazov, ampak tudi zaradi splošne močne erozije.</p>	<p>V nižjih legah lahko gojimo gospodarski gozd, vendar je vedno treba paziti na erozijske pojave. V višjih legah pa je to strogo varovalni gozd.</p>	<p>V nižjih legah oplojna skupinska sečnja. Pospeševati sareko. Oplojno sečnjo v pasovih, paziti na erozijo in poslabšanje tal.</p>	<p>Ker so boljši pogoji za sareko, uporabljati sarekove sadiko za pogozdovanje jas.</p>

Zap. št.	Naziv gozdnega tipa	Površina	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija	Izgled združbe / fiziognomski aspekt
			Orografski in klimatološki pogoji	Geološko-edafski pogoji		
1	2	3	4	5	6	7
9.	<p><i>Calamagrostis Abietetum.</i></p> <p>Gozd iglavcov s travo šašuljico.</p>	129	<p>Razvija se na zelo skalnatih grabenških, vrhovih ali stvalih južnih pobožjih v višini 1100 do 1400 m.</p> <p>Nastopa tudi na južnih pobožjih globokih vrtač - mračinah, ki jih najdemo v višini nad 1250 m.</p>	<p>Trinčni apnenec ali kredni dolomit. Tla so nerazvita, zakisana z debelim slojem surovega humusa.</p> <p>1) Nižinska subasociacija kaže na precej zakisana tla pH 3,5 do 4.</p> <p>2) Višinska subasociacija ima 2 varianti: eno na bolj kislih tleh pH = 3,5 s surovim humusom, drugo na dolomitu, kjer je holj razkrojen humus pH 6 - 6,5. Tam je <i>Erica carnea</i>.</p>	<p>Asociacija spada v red iglastih gozdov <i>Vaccinio - Piceetalia</i>.</p> <p>Značilne vrste asociacije: <i>Calamagrostis varia</i> - šašuljica, <i>Valeriana tripteris</i> - trilitni baldrijan, <i>Clematis alpina</i> - gorski srebot, <i>Circaea orisithales</i> - lepki ošat. Razlikujemo dve subasociaciji:</p> <p>1) Nižinska (850 - 1050 m). Gal. - Ab. - <i>polveratosum</i> diferencialne vrste: <i>Goodyera repens</i> - mrežolistnica, <i>Leucobryum glaucum</i> - sivi mah, <i>Isotrichum myurum</i> - skalnati mah in dr.</p> <p>2) Višinska (1050 do 1400 m). Gal. - Ab. - <i>pisetosum</i> Diferencialne vrste: v večji meri <i>Vaccinium myrtillus</i> - borovnica, <i>Vaccinium vitis-idaea</i> - brusnica, <i>Rhododendron hirsutum</i> - sleč. Razlikujemo še ene variante na nižjih legah s <i>Erica carnea</i> - vresje.</p>	<p>V nižinski subasociaciji dominira bolj ali je zeliščni sloj bolj ali razviti dočla je mahovni zelo močno zastopani. V višinski subasociaciji dominira mahovni sloj. Zraven je jelka. Višinski sloj je malo razvit, mahovni sloj dobro razvit v obliki subasociacijah. Višinski tip pokriva razmeroma majhno, precej raztreseno površino.</p>

Vrsta in struktura	Gozda, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski posev	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
1	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>Struktura gozda večji izpro- stiva. Na to- stranih lo- in vrhovih pomerna, blj ravnih na mozič- rastlinu pa balna.</p>	<p>Paraklimaks. Ta asoci- acija se razvija na skalnatih in kamnitih legah, ker je nar- ljni razvoj zaradi edilafskih razmer pre- prečen. Iglavci (suro- ka in jelka) se po- mlajajo na surovem humusu pod okriljem starejših dreves.</p>	<p>Rast drevja je slaba in počasna zaradi težkih tal- nih pogojev. Ra- kev oplak ne us- peva. Suroka ima le najboljšo rast. Višine so slabe od 15 do 22 m.</p>	<p>3 - 7</p>	<p>200 - 300 /do 400/</p>	<p>Vkljub temu da ta tip pokriva razmeroma maj- hno površino, je njegov po- mon velik, ker varuje skalno vrhove in str- na pobočja pred erozijo in čuva spodaj ležeče produktivna gozdove.</p>	<p>Obdržanje naj- bolj naravnega gozdnega tipa kot najbolj odpornega. Iz- koriščanje bi se dovolilo, samo kot vzgoj- ni ukrep, ker je to strogo varovalni gozd.</p>	<p>Sečnja se do- voli samo go- jitveno pro- biralna v ci- lju pomaganja razvoju in o- hranitvi naj- bolje rastočih dreves.</p>	<p>Kjer so le on, vnašati sadike smreke v ras- poko med skale.</p>



Zap. št. 1	Naziv gozdnega tipa 2	Površina 3	RASTIŠČE		Značilna rastlinska kombinacija 6	Izgled združbe / fiziognomski aspekt 7
			Orografski in klimatološki pogoji 4	Geološko-edafski pogoji 5		

10. *Piceetum sub-alpinum*  
Visokogoraki smrekov gozd.

16

Razvija se na dnu in na severnih pobočjih globokih vrtač - mrazišč, kjer se opaža inverzija vegetacijskih pasov v nadmorskih višinah 1100 - 1400 m. Vrtače imajo obliko lijaka ali kotline in tam vlada zelo ostra klima z izrazitimi ekstremnimi temperaturami.

Triadni apnenec. Kamnitost je različna od 5 - 40 %. Tla so precej razvita, možno zakisljena in isprana, z ABt profilom. pHi ok. 4. Včasih se zopazna nejasno izlučeni in beljen horizont (podsol).

Spada k klasičnemu tipu naravnih smrekovih gozdov na kislh tleh. Značilne vrste so: *Vaccinium myrtillus* - borovnica, *Vaccinium vitis-idaea* - brusnica, lovčulisti mah - *Hypnum loreum*, listčjaki, značilna je tudi odsotnost vrst bukavih gozdov ter prisotnost številnih mahov, tipičnih za kisle tla (*Plagiothecium uncinatum*, *Dawsonia trilobata* in šotni mah *Sphagnum acutifolium*).

Drevesni sloj samo smreka, gozd in zeliščni sloj bolj slabo razviti, dočim je mahovni sloj možno razvit in kriva okrog 80%

Vrsta in struktura	Geneza, razvoj in obnova	Rast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski pomen	Umeritev gospodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
<p>je staro prebivalstvo, nesnakovano s jasami in sušnimi dnevi.</p>	<p>Klimatski. Na teh razdaljih je to najbolj razvit gozd. Zelo hitro degradira, če so sečnje preveč, toda je pomlajevanje zelo težavno, kar se v glavnem sarakove mladice razvijajo pod okriljem mladih sarak.</p>	<p>Saraka douglasa v teh vrtašah procejnije višino, prirastek v debelini je zelo počasen. Sarake imajo goste krošnje in se vejnate do tal.</p>	<p>2 - 4,5</p>	<p>200 - 300</p>	<p>Gospodarski značaj tega gozdnega tipa je malenkosten, kar pokriva neznatno površino in so stroški izkoriščanja zaradi težkega spravila lesa visoki.</p>	<p>Previdno izkoriščanje teh gozdov, zaradi težkega koga pomlajevanja teh gozdov. Gajiti nadalje sarakove gozdove. Obhodnica naj bo daljša 10 - 15 let.</p>	<p>Prebiralna skupinska sečnja slabe intenzitete 10 - 15%.</p>	<p>Umetno pogozdovanje je zelo težavno zaradi ostrih klimatskih pogojev. Treba izvajati predkulturo (Salix grandifolia, S. globra, Sorbus aucuparia, Populus tremula) in šele potem saditi sarako.</p>

Zap. št. 1	Naziv gozdnega tipa 2	Površina 3	R A S T I Š Č E		Značilna rastlinska kombinacija 6	Izgled združbe / fiziognomski aspekt 7
			Orografski in klimatološki pogoji 4	Geološko-edafski pogoji 5		

11. Pinetum nivalis  
ruševje

83

Pas ruševja se razprostira v rudarski višini 1570 - 1750 m. v raznih legah in obkroža veliko številnih goščevja, neposredno nad goščevje, ki jo tvori subalpska bukova. *Alnus viticarpa* - *Fagus sylvatica*. Klimatsko je to zona močnih hladnih vetrov s kratko vegetacijsko dobo, kjer se sneg dolga časa drži.

Trinadni apnenec. Zaradi goste rastlinske odeje dobro pokriva kamnita tla. Tla so ravninskih tipa, plitva, humbna s A3 profilom. Sloj narezljivo-noga kurovega humusa je na severnih legah precej debel.

*Pinetum nivalis* spada v zvrsto iglastih gozdov (*Vaccinio-Piceetalia*) na kislilih tleh. Značilne rastline: *Pinus nigra* - ruševje, *Lonicera caerulea* - modro kostolčevje, *Juniperus nana* - pritlikavi brin, *Rhododendron hirsutum* - dlakavi sloč, *Salix glabra* - gola vrba. Razen tega je značilna skupina acidofilnih rastlin (*Vaccinio-Piceetalia*), borovnice, brusnice, lisčjak, mahovi. Razlikujemo dve varianti: na severnih legah, tam je več mahov, borovnice in se pojavlja planinček (*Homogyne silvestris*). Varianta na južnih legah vsebuje manj acidofilnih elementov, več pa termofilnih in bazilnih na pr. *Pseudotsuga* /*Abies concolor*/.

Pas ruševja tvori neprehodno goščevje visokega goščevja, njegovo poleglo, zažeto vejovje med seboj goste pleteno. Pokrovnost tega je 90 - 100 %, v sta kljub temu različni sloj in ni sloj na severnih legah močno raz-

Vrsta in kultura	Genoz, razvoj in obnova	Hast drevja	Letni prirastek	Lesna zaloga m <sup>3</sup> /ha	Gospodarski pomen	Umeritev go- spodarjenja	Gojitveni ukrepi	
							sečnje	pogozdovanje
	9	10	11	12	13	14	15	16
2-3 m gozdnje nepre- mo tamno gozdo.	Klimsko. Za te ras- talne pogoje je najbolj razvit vo- gotacijski tip, če pa je ruševje odstranjeno, se vo- gotacija in tla po- slabljata valed in- tensivne erozije.	V tej coni dobro uspeva samo ru- ševje.			Ima zelo po- nemno obrab- no vlog, ker varuje nise ložca gosdna področja s sadrževanjem vlage ter s preprečevanjem talne erozije.	Smatrati je ta vegetacijski tip kot strogo varovalni. Preprečevati vanko poškodo- vanje ruševja.	Robene.	V sedanjem stanju ni po- trebno. V pri- meru potrebe pogozdovati s sadikami rušev- ja.

V. GOSPODARSKA RAZDELITEV IN TIPI  
GOZDOV

Glede na tipe gozdov in obratovalne razrede ugotavljamo naslednje:

1./ Mejo obratovalnega razreda C /varovalni gozdovi/ bi bilo treba nekoliko popraviti v glavnem pa je dobra. Namreč v ta obratovalni razred bi moral spadati ves pas ruševja /Pinetum mughi/ in pas pritlikave bukve.

Glej popravek na karti, ki jo predlagamo!

2./ Obratovalni razred B je dobro določen in se precej dobro ujema z mejo subalpske bukve /Allio victorialis - Fagetum/. Na področju tega obratovalnega razreda se torej priporoča vpeljati oplojno postopno sečnjo s puščanjem semenjakov. To je že na večjih mestih dalo dobre rezultate, ker je pomlajevanje bukve odlično, smreke pa zadovoljivo. V obratovalnem razredu Abkakor je to že določeno naj se nadalje izvaja prebiralno gospodarjenje, saj se področje tega razreda v glavnem sklada z asociacijo Abieto-Fagetum, torej s področjem, kjer raste naravni jelov-bukov gozd. Tam jelka dobro prirašča in daje dober les, a prav s prebiralnim načinom gospodarjenja se da pospeševati jelko v škodo bukve, ki tu ne daje kvalitetnega lesa!

Obratovalni razredi so sestavljeni iz oddelkov, a oddelki se delijo na odseke. Take manjše enote bi morale biti čim bolj homogene glede na rastiščno boniteto, kar bi v neki meri olajšalo uporabo intenzivnejše gojitvene tehnike.

Kakor je še povedano v omenjeni razpravi o ~~Sežnjskih~~ gozdovih, je najzanesljivejši način določanja bonitete rastišča ugotavljanje prirodnega gozdnega tipa in njemu odgovarajoči talni tip. Torej s kartiranjem gozdnih tipov dobimo površine enakih rastiščnih pogojev-oziroma enakih rastiščnih bonitet, obenem pa dobimo še vse gozdno-gospodarske značilnosti: podatke o uspevanju drevesnih vrst, o prirastku, o strukturi, optimalni lesni zalogi ter o ustreznem načinu gojenja in sečnji.

Da bi dobili torej bolj homogene površine glede rastišč, bi morala sloneti notranja razdelitev gozdnih površin na odseke v mejah gozdnih tipov. V našem primeru naj se ohranijo meje obstoječih oddelkov, ker imajo za te oddelke stare podatke o sečnjah in gozdnih sestojih. Da bi pa dobili v pogledu gozdnih tipov enotene površine, bi se morali odseki oblikovati po gozdnih tipih. Ob tej priliki poudarjamo tudi, da obsegajo prehodi med tipi večkrat bolj ali manj širok pas in da se tipi mešajo na nekaterih mestih, kar daje oblikovanju novih odsekov zadostno prožnost.

Prilagamo na prozornem papirju predlog take tvorbe odsekov za naslednjo revizijo ureditvene osnove. Pri tem pripominjamo, da smo zaradi enostavnejšega oblikovanja odsekov, zajeli v isti odsek tudi sorodne gozdne tipe, če ti tam pokrivajo samo neznatne površine. Napr.: Ulmeto-Aceretum, ki se nahaja v kraški dolinici obkrožen z Abieto-Fagetum omphalodetosun. Nasprotno temu pa smo majhne površine gozdnega tipa, ki se najdejo v sredini drugega zelo različnega tipa napr.: Calamagrosteto - Abietetum v sredini Allio victorialis Fagetum, morali izločiti kot posebne odseke, ker je celo sam način gospodarjenja

različen. V prvem tipu se lahko izvaja samo zelo previdna prebiralna sečnja, ker je to prav za prav varovalni gozd, v drugem tipu pa se lahko gospodari s tem oplojne sečnje.

Torej postavlja se načelno vprašanje ali se pri sedanjem stanju intenzivnosti našega gozdnega gospodarjenja izplača vse tipe izdvojati v posebne odseke? Mislim, da se to ne izplača obvezno. Kakor smo že rekli, nima smisla ločiti vrtače z Ulmeto-Aceretum v posebne odseke.

Razlika med Abieti-Fagetum omphalodetosum in Abieti-Fagetum homogynetosum večkrat ni jasna, ker se ta dva tipa mešata in prehajata drug v drugega, tako, da se glede na sedanje stanje naših urejevalnih del izdvoje posebni odseki samo v grobih potezah, n.pr.: vključuje se vsa severna pobočja v tip Abieti-Fagetum homogynetosum, ker bo tam ta tip prevladoval.

Abieti-Fagetum lycopodietosum, jelov, smrekov, bukov gozd z lisičjakom, ki uspeva v velikih votlinah in zavzema na Mašunu velike površine, bi se izplačalo izločiti v posebne odseke, ker se tam laže gojijo iglavci, zlasti smreke.

Abieti Fagetum elymetosum bukov-jelov, gozd s travami je specifičen tip za Mašun v mnogih primerih prehaja v Abieti-Fagetum omphalodetosum in Abieti-Fagetum mercurialetosum. Ta meja napram tem tipom ni ostro določena in tudi meja odsekov se lahko premika v eno ali drugo stran, ter se lahko v tem primeru poslužimo kake poti, steze ali drče, če so primerne.

Abieti-Fagetum mercurialetosum jelov-bukov gozd z golščem na južnih legah bi se izplačalo razdeliti v posebne odseke, ker je boniteta v primerjavi z drugimi subasociacijami iste asociacije /Abieto-Fagetum/ precej slabša.

Calamagrosteto-Abietetum jelov gozd na kamnitih gričih bi bilo treba, kakor sem že rekel, na vsak način izločiti v posebne odseke povsod tam, kjer ga najdemo. Proti vsem tipom je meja ostra, edino proti tipu Abieti-Fagetum mercurialetosum ni ostre meje, ker prehaja en tip v drugega, če tudi zavzema ponekod majhne površine.

Isto velja tudi za porastišča s smrekovim gozdom - Piceetum subalpinum. Na splošno se v teh gozdovih gospodari prebiralno.

Allio victorialis-Fagetum subalpski bukov gozd spada v drugi obratovalni razred in je važno potegniti mejo med vegetacijskima pasovoma Abieti-Fagetum in Adestylo-Fagetum, ki bo tudi meja med obratovalnimi razredi.

Kakor je že zgoraj povedano, je ta meja precej dobro označena.

Znotraj vegetacijskega pasu Allio victorialis Fagetum razlikujemo 3 tipe /na južnih legah s Helleborus niger na severnih s Homogyne-Silvestris in na bolj položnih tipična subasociacija/. Ti tipi so med seboj precej podobni in se jih izplača ločiti samo v primeru, če so na zelo strmih južnih ali severnih legah, torej kjer so tudi odgovarajoči tipi bolj izraženi.

Pinetum mughi - ruševje. Meje odsekov, ali celo oddelkov morajo točno obkrožiti ta vegetacijski pas. K temu pasu se lahko pridruži tudi pas pritlikave bukve, katero najdemo med 1500 in 1550 m.

V smislu zgoraj navedenih pravil smo izdelali predlog bodočih odsekov.



Glede na to, da je gozdno ureditvena osnova za revir ~~našim~~ že izdelana, ne pride sedaj v poštev, izločenje novih odsekov, zato bi bilo to samo priporočilo za naslednjo revizijo.

Pri tem pripominjamo, da je to samo predlog izdelan po karti gozdnih tipov, da so predložene meje samo približne in da bi jih bilo treba še na terenu prekontrolirati in šele tedaj tudi na terenu zabeležiti, izmeriti in dokončno vnesti v karto nove gospodarske razdelitve.

VI. IZKAZ POVRŠIN GOZDNIH  
TIPOV PO ODSEKIH

Skupna površina odseka	Abieti-Fagetum omphabodietosum	Abieti-Fagetum lycopodietosum	Abieti-Fagetum homogynetosum	Abieti-Fagetum mercurialeetosum	Abieti-Fagetum elynetosum	Ulmo-Aceretum	Allio victorialis-Fagetum homogynetosum	Allio victorialis-Fagetum helleborietosum	Calamagrosteto-abietetum	Piccetum subalpinum	Pinetum mughii	Travniki, lazi in jase	Allio victorialis Fagetum typicum	Fagetum subalpinum
13.70	13.20					0.50								
38.87	19.47		6.40			0.40			12.60					
2.18	1.98								0.20					
1.85	1.25					0.40								
4.33	3.33	0.70				0.30								
22.66	0.80					0.60								
19.91				2.30	18.96									
14.31	11.51			6.30	13.61									
21.65	12.65		4.20	2.30		2.20			0.60					
15.50	11.80	3.30				0.40			2.50					
8.50	7.40					1.10								
1.19	1.19													
0.05												0.05		
20.77			3.00		17.07	0.70								
7.33			3.20	1.80	2.33									
14.88				1.60	13.28									
13.00	1.80		1.70	1.60	8.60	0.20								
22.37				4.00	18.07	0.30								
23.94	1.00			7.00	13.24	2.70								
26.92			4.40	2.00	13.02	1.20							0.30	
6.02				4.92	1.10									
26.26					25.76				0.50					
27.03					26.53				0.50					
21.68					21.68									
16.35					16.35									
16.88					16.88									
11.18					11.18									
23.05					23.05									
18.42					18.42									
4.32					4.32									
11.82					10.72									
29.70			3.50	1.10	20.10									
11.26			11.60	6.10	1.20									
10.18				8.46	4.20									
2.66			0.50	5.98	2.16	8.16								
1.08					1.08									
10.31				3.60	6.71									
4.16					4.16									
0.80					0.80									
20.90				1.20	19.10				0.60					
3.07				3.07										
7.04				5.54	1.00	1.00			0.50					
3.82					3.42				0.40					
24.24			2.80		19.44	2.00								
1.00						1.00								
24.89	6.50		5.60	10.29		1.10			1.40					
3.92						3.92								
636.65	93.88	4.00	36.90	85.16	377.54	19.02			19.80			0.35		

Skupna površina odseka		Abieti-Fagetum omphabodetosum	Abieti-Fagetum lycopodietosum	Abieti-Fagetum homogynetosum	Abieti-Fagetum mercurialeetosum	Abieti-Fagetum elymetosum	Ulmo-Aceretum	Allio victorialis-Fagetum homogynetosum	Allio victorialis-Fagetum helleborietosum	Calamagrosteto-abietetum	Piceetum subalpinum	Pinetum mughi	Trevniki, lazi in jase	Allio victorialis Fagetum typicum	Fagetum subalpinum
636.65	93.88	4.00	36.90	85.16	377.54	19.02				19.80			0.35		
a	5.05	5.05													
b	15.80	15.20								0.60				smrekova kultura	
c	5.53	5.53													
d	7.90	4.10	3.80												
e	14.06		14.06												
f	3.20		3.20												
g	25.88	19.58		5.00		0.70				0.60					
h	13.23	4.50		7.73						1.00					
i	8.64	6.64			2.00										
j	12.24	8.14	2.10		2.00										
k	8.92	8.92													
l	9.94		9.94												
m	27.96		25.96							2.00					
n	2.00									2.00					Floskev
o	10.32	4.50		5.82											
p	2.38	0.50	1.88												
q	10.88		10.88												
r	9.66	9.66													
s	13.19		13.19												
t	21.02		18.42	2.00		0.60									
u	4.02	4.02													
v	1.96		1.96												
w	2.45		2.45												
x	1.92		1.92												
y	11.93		11.93												
z	1.43		1.43												
aa	10.84	10.84													
ab	24.56	16.66			6.60		1.30								
ac	3.20	26.90		2.30											
ad	2.34	1.54				0.80									
ae	4.16	2.56		1.60											
af	18.75	13.95	1.20			1.00				2.60					
ag	14.48	12.78	1.30			0.40									
ah	20.57	20.57													
ai	1.05	1.05													
aj	0.63	0.63													
ak	0.42	0.	0.42												
al	16.70	13.40	2.80			0.50									
am	16.05	14.35				0.60				0.60					
an	21.55	20.95								0.30					
ao	13.08	12.78													
1083.54	346.00	146.52	53.23	94.28	383.14	24.92				30.0			0.35		

	Skupna površina odseka	Abieti-Fagetum omphabodetosum	Abieti-Fagetum lycopodietosum	Abieti-Fagetum homogynetosum	Abieti-Fagetum mercurialeetosum	Abieti-Fagetum elymetosum	Ulmo-Aceretum	Allio victorialis-Fagetum homogynetosum	Allio victorialis-Fagetum helleborietosum	Calamegrosteto-abietetum	Piceetum subalpinum	Pinetum mughi	Travniki, lezi in jase	Allio victorialis Fagetum typicum	Fagetum subalpinum
Prenos:	1083.54	346.00	146.52	53.23	94.28	388.14	24.92			30.10			0.35		
16 a	32.89	30.39			2.50										
b	18.34	17.94								0.40					
c	2.68	2.68													
d	1.93	1.93													
17 a	19.52	3.60	8.92	5.00											
b	20.40	13.60	4.80	2.00											
c	14.76	3.60	11.16												
d	0.98												0.98		
e	3.59		3.59												
18 a	12.83	12.83													
b	15.65	10.85		4.80											
c	15.20		15.20												
d	0.58	0.58													
e	6.61		6.61												
f	12.63	1.60		11.03											
19 a	5.61	4.31		0.30											
b	11.73	2.40		8.93						0.40					
c	13.27	13.27													
d	10.38	10.38													
e	2.51	2.51													
f	16.64	15.84					0.50			0.30					
20 a	15.48			15.48											
b	11.23			11.23											
c	9.43	2.00		7.43											
d	8.27	8.27													
e	17.90	3.00		14.50						0.40					
f	19.40			19.40											
g	0.97			0.97											
h	13.26			12.96						0.30					
i	14.04			14.04											
j	9.28			7.78			1.50								
21 a	15.02	7.10		6.72			1.20								
b	19.30	2.30		14.90			1.60								
c	16.06	7.66		8.00			0.40								
22 a	11.60			11.60											
b	12.93			10.63						2.30					
c	14.86			12.06			0.60			2.20					
d	12.66	4.00		8.46						0.20					
23 a	32.07	21.30		16.77										0.50	
b	13.59	0.60		13.49										18.41	
c	23.91			4.40						1.10					
	1617.53	550.96	197.38	295.61	96.78	388.14	30.72			37.70			1.33	18.91	

Cesky lesní hospodářství

1 a  
 2 a  
 3 a  
 4 a  
 5 a  
 6 a  
 7 a  
 8 a  
 9 a  
 10 a  
 11 a  
 12 a  
 13 a  
 14 a  
 15 a  
 16 a  
 17 a  
 18 a  
 19 a  
 20 a  
 21 a  
 22 a  
 23 a  
 24 a  
 25 a  
 26 a  
 27 a  
 28 a  
 29 a  
 30 a  
 31 a  
 32 a  
 33 a  
 34 a  
 35 a  
 36 a  
 37 a  
 38 a  
 39 a  
 40 a

	Skupna površina odseka	Abieti-Fagetum omphabodetosum	Abieti-Fagetum lycopodietosum	Abieti-Fagetum homogynetosum	Abieti-Fagetum mercurialeetosum	Abieti-Fagetum elymetosum	Ulmo-Aceretum	Allio victorialis-Fagetum homogynetosum	Allio victorialis-Fagetum helleborietosum	Calamagrosteto-abietetum	Piceetum subalpinum	Pinetum mughii	Travniki, lazni in jase	Allio victorialis Fagetum typicum	Fagetum subalpinum
1617.53	570.96	197.38	295.61	96.78	383.14	30.72				37.70			1.33	18.91	
18.43	3		9.30											9.13	
24.03	0.80		19.93			1.00				0.10				2.20	
9.18	6.40		2.78												
9.84			6.84							11.80				1.20	
8.91			8.91												
17.37	0.10		15.37			1.90									
19.36	4.50		14.16			0.70									
9.24	5.94		3.30												
14.13	12.73			1.40											
1.37	0.67		0.70												
1.90	1.90														
8.32	4.72		2.60	1.00											
10.32	4.80		5.02			0.30				0.20					
12.88	9.28		3.20	0.40											
9.67			8.77							0.90					
13.83			13.13							0.70					
7.24			6.64							0.60					
31.93			13.93							2.90				11.00	
16.34			13.04							1.30				2.00	
13.32	13.32														
1.00	1.00														
6.95			0.10					5.05		1.20				0.60	
15.55								2.40		1.20				11.95	
8.51			2.20					0.30		0.30				5.71	
13.26										2.30	1.20			9.76	
5.17														5.17	
2.71														2.71	
15.60								7.00	6.60	2.00					
14.76			6.20			1.60		6.96							
8.22			5.42			0.80		1.20					0.80		
7.21						0.50		6.71							
6.68								2.20							
3.99									3.38	0.50				2.39	
15.20									1.60	1.80				13.40	
13.30													0.20	13.10	
10.86										0.50				10.36	
8.64										0.60				8.04	
18.88								6.00	4.10	3.50			0.40	4.88	
11.49	3.20													8.29	
9.27										1.10				8.17	

2072.39    620.32    197.38    461.25    99.58    383.14    37.52    38.42    15.63    61.20    1.20    2.73    148.97



Skupna površina odseka	Abieti-Fagetum omphabodietosum	Abieti-Fagetum lycopodietosum	Abieti-Fagetum homogynetosum	Abieti-Fagetum mercurialeetosum	Abieti-Fagetum elymetosum	Ulmo-Aceretum	Allio victorialis-Fagetum homogynetosum	Allio victorialis-Fagetum helleborietosum	Calamagrosteto-abietetum	Piccetum subalpinum	Pinetum mughi	Travniki, lazni in jase	Allio victorialis Fagetum typicum	Fagetum subalpinum
12.95		0.80					8.80	0.40	0.70				3.05	
9.74							3.60		2.50				3.64	
8.56							1.60	1.30	0.20				4.66	
3.41								2.71	0.70					
6.37	3.57						1.40	1.00					0.40	
24.99	0.80	0.40	4.10	0.50			3.10		6.10	2.00			7.99	
12.91							11.41	0.20					1.30	
25.08							13.98		5.80				5.30	
29.36	4.80						13.18	2.50	2.60			0.20	6.30	
7.59							7.59							
19.03								16.63	2.40					
21.23		0.15					1.20	12.90	0.30		0.20	0.90	5.58	
14.23							0.80	9.03	2.20				2.20	
14.06							1.20	4.70	3.20				4.96	
17.14							10.34	3.60					3.20	
18.87			2.60				3.20		11.30	1.10			10.67	
14.43							1.90			8.53			4.00	
9.40							5.60			3.20			0.60	
7.32													4.32	
2.36								3.20	3.00				4.26	
4.23									0.90				4.26	
1.19									1.10				3.13	
18.43							0.89		0.30					
27.46						1.60	7.20		3.80				5.13	2.39
35.57							1.40		1.50			9.40	20.46	2.10
24.37							23.47		5.00			0.20	6.90	
32.08							8.20		15.65				0.50	
26.10							19.58	6.50	1.90			0.80	2.20	4.10
9.76								17.40	2.70					3.00
146.01								9.76			83.01	3.00		60.00
1.26												1.26		

Dr.ing. Vlado Tregubov

VII. RAZISKOVALNE PLOSKVE INSTITUTA

ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO - SLOVENIJE

Na področjih revirja Mašun so bile leta 1950-51 izločene in obdelane 3 raziskovalne ploskve in sicer:

1./ Ploskev števil. 96 v predelu Škornje v odd. lo četverokotne oblike površine 2 ha v tipu Abieti-Fagetum homogynetosum, v gozdu prebiralne oblike.

Na tej ploskvi proučuje Institut strukturo prebiralnega gozda, razvoj gozda, gibanje lesne zaloge in prirastka po določenih sečnjah. Lesna zaloga je znašala v l. 1951 328 m<sup>3</sup>/ha, prirastek 6,57 m<sup>3</sup>/ha.

2./ Ploskev števil. 97 v predelu Medvedovo stojišče odd. ll. Ploskev je četverokotne oblike meri 2 ha, izbrana je v tipu Abieto-Calamogrostidetum, v sestoji prebiralne oblike. Namen raziskovanj je ista kakor na predhodni ploskvi. Lesna zaloga v l. 1951 je znašala 321 m<sup>3</sup>/ha.

3./ Ploskev števil. 95 v predelu Park na Mašunu odd. lo. Ploskev je kvadratne oblike meri pa 1 ha.

Enodobni bukov gozd, ki je nastal po oplojni sečnji je sedaj star 70 let; spada v sekundarni /nerazviti/ Abieti-Fagetum omphalodetosum.

Lesna zaloga je bila v l. 1951 291 m<sup>3</sup>/ha.

Sumarni pregled ploskev je podan v monografiji o "Prebiralnih gozdovih na Snežniku," tab. 32 na str. 126-127.

Razen tega so za ploskev 96 izdelani še grafikoni: sl. 25, 27, 41 tab.39 (str.145) in sl. 41 (str.143). Struktura sestoji na ploskvi 97 je prikazana na sl. 48 /str.150/ in za ploskev 95 na št.32 /stran 137/.

Raziskovanja in merjenja na teh ploskvah se nadaljujejo. Dobljene podatke bomo obravnavali skupaj s podatki iz drugih ploskev v sosednjih revirjih na širšem področju Snežniškega masiva.

Dr. ing. Tregubov Vlado

### VIII. GOZDNO GOJITVENI UKREPI

V obratovalnem razredu B, ki spada /širše gledano/ v področje naravnega mešanega gozda jelke in bukve /*Abieti-Fagetum*/ bomo izvajali prebiralno gospodarjenje.

Prebiralne sečnje na področju teh gozdov se morajo izvajati po strogih gozdno-gojitvenih principih, zaradi nevarnosti zakraševanja tal in nevarnosti, da se bukev razbohoti; ekonomsko pa se bolj izplača pospeševati jelko kot bukev. Torej pri odkazovanju moramo paziti predvsem na oblikovanje strukture prebiralnega gozda. Nekateri menijo, da je boljše forsirati skupine enako debelega drevja /horizontalni sklep krošenj/ kakor zmes posamič pomešanih dreves raznih dimenzij /vertikalni sklep krošenj/. Pri prvem strukturnem tipu dobimo drevje podobne kakovosti kakor v enodobnem sestoju, manj vejnato in bolj stegnjeno; kljub tej prednosti, mislimo da bi se obnesel ta strukturni tip le v redkih primerih. Razgibanemu, kamnitemu in mozaičnemu terenu se razno drevje prilagaja tako, da se naseljuje v skalnih razpokah, čemur bolj ustreza struktura, kjer so drevesa po debelinah posamič pomešane. Da bi ohranili v tem gozdnem tipu primeren delež jelke, ne moremo sestoja odpreti hkrati /jasasto/, kakor je to potrebno pri gozdu skupinske strukture, ker bi biološko podpirali bukev. Samo tam, kjer je jelov podmladek gost, teren manj skalnat in bolj enoličen in je bukev podrejena lahko gojimo gozd skupinske strukture, odvisno od velikosti pomlajene površine. Odkazovanje naj se ravna po strukturi sestoja, lesni zalogi in pomladku. Na področju osnovnega gozdnega tipa /*Abieti-Fagetum omphalodetosum*/ razlikujemo variante: 1. Prebiralno obliko gozda z obilnim jelovim podmladkom in zadostnim številom mlajših jelovih dreves. 2. Prebiralno obliko gozda z mnogo bukovega podmladka in manjšim številom mlajših jelovih dreves; 3. Dvoslojno obliko gozda, kjer je v zgornjem sloju mnogo starejših bukovih in jelovih dreves v spodnjem pa gost, čist, bukov podmladek.

V prvi varianti moramo zmerno prebirati iglavce in listavce, dajajoč prednost jelki pred bukvi. Bukve, ki imajo premer 30-40 cm gojimo zaradi zasenčenja tal, tvorbe humusa in spodnjega drevesnega sloja, ki čisti višje drevje vej; sicer pa je v taki debelini praviloma ne puščamo, ker nima kakovostnega lesa. Jelov podmladek je treba raztirati previdno in počasi. Napačno pa bi bilo odkazati jelko samo zaradi dovajanja svetlobe podraslemu drevju, dokler je še v polni moči in dobro prirašča. Med jelovim drevjem je treba praviloma odkazati v prvi vrsti bolno, močno poškodovano in starejše drevje, ki ne prirašča več v višino in ima sploščeno krošnjo, često poraslo z omelo. Pri tem je

treba paziti na razvoj krošenj, na razporeditev in razmak drevja tako, da bo po sečnji preostalo drevje le toliko goste, da bo dobro priraščalo. Ker se razvija tak gozdni tip na rastišču s precej globokimi tlemi pri faciesu *Omphalodes-Asperula* (torilnica in prvenec) kaže gojiti jelova drevesa večjih dimenzij nad 50 cm prsnega premera, ki so še v polni življenjski sili z maksimalnim prirastkom. S tem se bolje izkorišča rastiščni potencial in hkrati znatno povečuje gospodarski učinek z intenzivnim priraščanjem debelega drevja. V drugi varianti moramo zmerno prebirati drevje srednjih in višjih debelinskih razredov, v tanjših razredih močno redčiti v korist jelke in na škodo bukve. Če je potrebno, zaradi dušitve bukev mladi in pospeševanja jelovega podmladka, moramo obdržati celo stara ali defektna jelova drevesa, ki bodo predvidoma zdržala do naslednje sečnje. Tudi jelove kapnice so v tem primeru zelo koristne in jih bo treba, zlasti pri pomanjkanju jelovih dreves, puščati, saj se utegnejo razviti v močna drevesa. V tretji varianti sekamo tako, da vzgojimo skupinsko raznodoben bukov sestoj kot prehod v prebiralnega, po načelu skupinske postopne sečnje. Ko je podmladek dovolj odrasel, ga odkrijemo in nato čistimo ter redčimo skupino po pravilih gojenja enodobnega gozda. V ostalem pa moramo splošno pospeševati jelko in uvajati pravilno prebiralno obliko, oziroma zmanjšati obhodnico in jakost sečnje. Omenimo naj še, da so nastale na nekaterih mestih zaradi premočnih sečenj zapleveljene jase ali goljave, kjer je izpran humozni talni sloj in razgaljen kamen. Na takih mestih so se razvili razni vegetacijski degradacijski stadiji: <sup>z malino</sup> (*Rubus idaeus*), kranjsko krhliko (*Rhamnus fallax*), buniko (*Atropa belladonna*) in travo šešuljico (*Calamagrostis varia*). Te površine je treba umetno pogozditi. V začetku moramo na najbolj odprtih in degradiranih terenih saditi smreko. Če nam je le mogoče, sadimo pod zaščito grmovja ali kakšnega drevesa tudi jelko in javor.

Za gozdni tip jelke in bukve s planinščkom (*Abieti-Fagetum homogymetosum*) velja v bistvu isti princip odkazovanja, kakor pri osnovnem (predhodnem) gozdnem tipu. Razlika je v tem, da tu bolje uspeva podmlajevanje in da ni veliko nevarnosti poslabšanja tal. Na bolj strmih legah s plitvimi tlemi nima pomena gojiti dreves, močnejših od 50 do 55 cm prsnega premera. Zaradi slabšega prirastka je potrebno za zvišanje lesne zaloge več časa, ker je odstotni prirastek nižji, bi bila intenziteta sečenj tu tudi nižja od predhodnega tipa.

Tip mešanega gozda jelke-smreke-bukve z lisičjakom (*Abieti-Fagetum lycopodietosum*) pokriva razmeroma velike površine v velikih, ravnih in zaprtih kotlinah. Jelka, zlasti pa smreka dosejata velike višine, vendar priraščata počasneje ter se zato tudi bolje čistita od vej, dajeta v tem tipu najboljši les in se odlično pomlajujeta. Bukve je slabe rasti, kriva, vejnata in manjših dimenzij. Prebiralna oblika je stabilnejša od osnovnega tipa. Na splošno je odkazovanje v tem gozdnem tipu lažje kakor v osnovnem, zaradi slabše vitalnosti bukve. Glavni princip odkazovanja je isti, namreč vzdrževati prebiralno strukturo. Tudi tu velja puščati iglavce nad 50 cm premera, ki so v polni življenjski sili. Tip mešanega gozda jelke in bukve z golščem *Abieti-Fagetum mercuria-*

letosum se razvija na strmih kamnitih, južnih pobočjih, na slabih tleh. Gozd ima precej pravilno prebiralno obliko. Zaradi specifičnosti rastišča je razmerje drevesnih vrst občutno v prid jelke. Ker je na tem rastišču velika nevarnost poslabšanja tal, moramo vzdrževati do določenega odstotka (cca. 20%) listavce, ki naj bi izboljšali talne razmere. Odkazovanje mora biti precej previdno in slabe intenzitete, vendar nima pomena gojiti dreves, debelejših od 50 cm. prsnega premera.

Razen navedenih subasociacij, ki so tudi opisane v monografiji "Prebiralni gozdovi na Snežniku", se na področju Mašuna pojavlja nov gozdni tip subasociacija: "Abieti-Fagetum elymetosum," ki je že zgoraj opisan. Ta tip je na južnih ne preveč strmih legah med spodnjim Abieti-Fagetum ompholodetosum, ki se nahaja na globokih tleh in zgornjim Abieti-Fagetum mercurialetosum, ki zavzema zelo kamnita strma pobočja. Kakor se vidi iz pedoloških raziskovanj so tla pod Abieti-Fagetum elymetosum dobra in enotna, torej bi bili precej ugodni pogoji za rast drevesnih vrst. Vendar imamo prav z gojenjem tega gozda največje težave. Namreč tu so precej dobri pogoji za razvoj bukve, ki je konkurenčno zelo vitalna. V preteklosti so na tem področju izvajali močne sečnje jelke, zaradi tega se je mlada bukev močno razbohotila in prevladuje bukev v spodnji etaži, jelka pa je v nazadovanju. Ti bukovi mladi sestoji so delno panjevci in zelo gosti. Ker bukev les teh dreves ni kvaliteten, je dohodek iz tega gozda zelo nizek, saj je sposoben samo za slaba drva ali pa za oglarjenje. Da se dohodek iz tega gozda zviša je treba pospeševati jelko, oziroma jo zopet uvesti med pomladkom. V sedanjem času je to zelo težak problem. Mislim, da bo treba saditi jelko v gozdih in sicer pod rahlo zaščito prereditenih bukovih dreves. Verjetno bi ta saditev bolje uspela nekaj let pozneje, kadar bo streha bukovih krošenj višja. Seveda je treba pri redčenjih, teh razmeroma mladih/40-50 let starih/ bukovih, skoraj enodobnih sestojev, paziti na mlade jelke in smreke in jih negovati. Že sedaj lahko vidimo, da je pomladka iglastih drevesnih vrst zelo malo in jih bo treba umetno vnašati, zaradi dviganja produkcijske vrednosti teh gozdov, saj bosta jelka in smreka dali veliko vrednejši les in imeli večji prirastek.

Tip mešanega gozda javora, bresta in bukve (Ulmeto-Aceretum) uspeva v žlebovih in vrtačah na vlažnih globokih tleh, v pasu mešanih gozdov jelke in bukve. Gospodarstvo ni toliko važen, kar pokriva zelo raztresene površine. Zanima nas le, ker uspevajo v njem plemenite vrste drevja, precej hitro rastejo in dosegajo zaradi dobrih talnih pogojev velike dimenzije. Oblika teh gozdov je bolj skupinsko raznodobna, zaradi tega je treba pri izkoriščanju teh gozdov uvesti v svrhu pospeševanja plemenitih listavcev v glavnem skupinsko prebiralno sečnjo in pri tem težiti k skupinskemu oblikovanju sestojev. Pri tem se je treba tam tudi izogniti večjih jas, ker se te hitro zapleveljajo z visokim zeliščem.

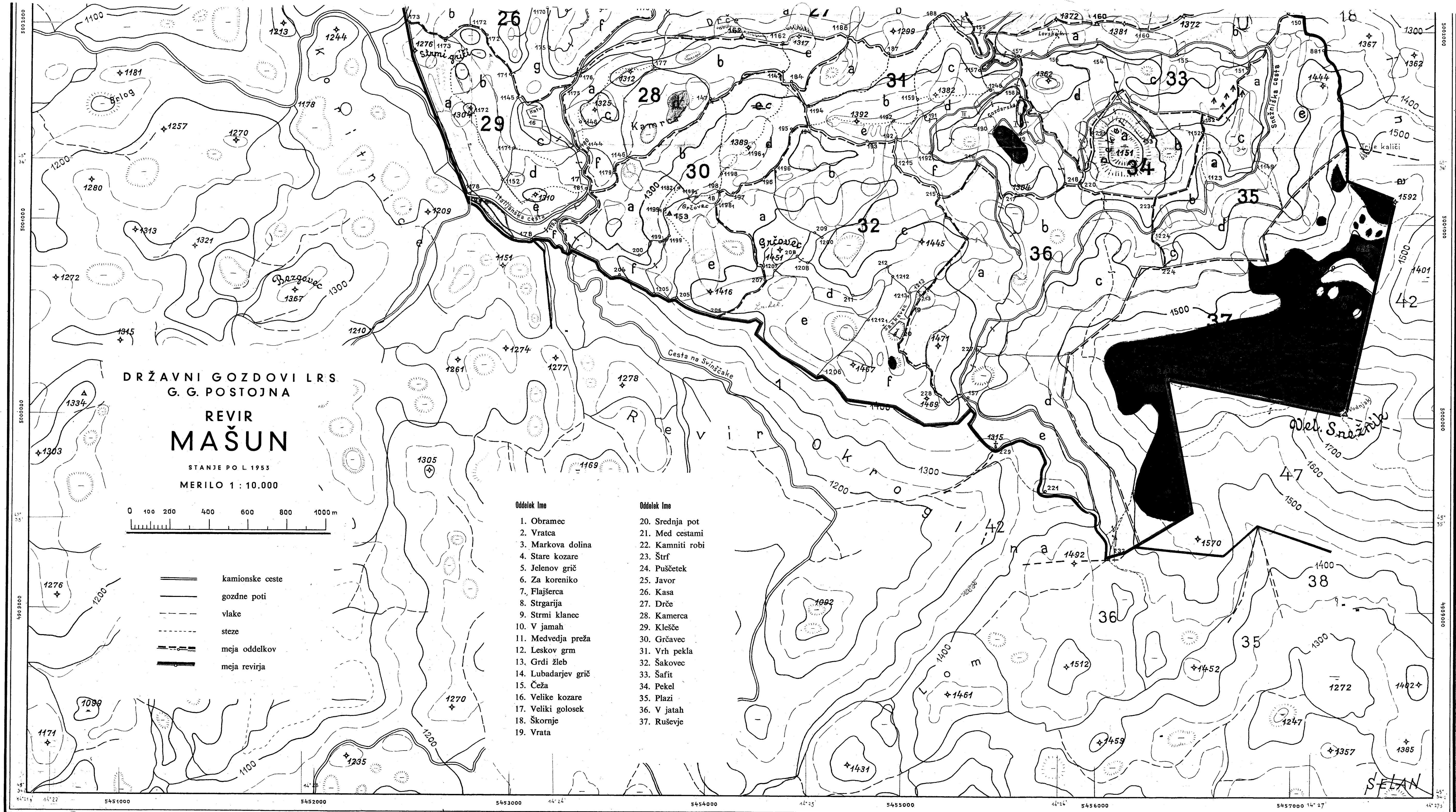
V pasu predplaninske (subalpske) bukve (Allio victorialis-Fagetum) je treba voditi drugi način gospodarjenja, gojiti enodobne gozdove z oplojno sečnjo, saj spada to področje v drugi obratovalni razred.

Razlikujemo široki pas skoraj čistih bukovih gozdov z malo smreke in redkimi jelkami cca. 1250 m do 1500 m in zgoraj ozek pas pritlikave bukve 1500 - 1550 m, ki ima samo varovalni značaj. V glavnem širokem pasu, zlasti na severnih legah (*Allio victorialis-Fagetum homogynaetosum*) se bukev dobro pomlajuje in ustvarja na nekaterih bolj položnih legah precej lepe gozdove enomerne oblike ali pa dvoslojne z gostim pomladkom pod semenjaki. S temi gozdovi je treba gospodariti potem postopne oplojne sečnje, torej gojiti enodoben gozd. Pri tem je seveda treba upoštevati konfiguracijo terena in na neprikladnih legah prehajati v skupinsko oplojno sečnjo. Pri tem je treba pospeševati povsod, kjer je mogoče, smreko, katere daje tam bolj vreden les kot bukev. Zaradi počasne rasti se lahko redčenja in svetloseci precej razmaknjeni. Obhodnja pa ne sme biti predolga, ker začne prirastek precej zgodaj padati.

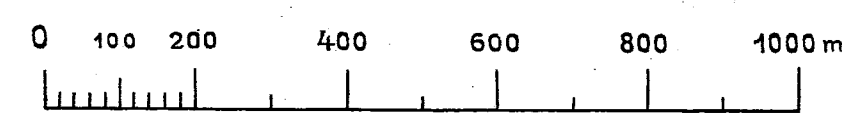
V ostalih gozdnih tipih iglastih gozdov, ki spadajo v *Vaccinio-Piceetalia* je treba sekati prebiralno, zelo previdno iz strogo gojitvenih vidikov, ker imajo ti gozdovi v glavnem značaj varovalnih gozdov (glej tabelarni opis in karto).

Zaključujoč ta priporočila za gospodarjenje z gozdovi revirja Kašun, želim še poudariti, da spadajo glavni produkcijski gozdovi v tip gozda jelke in bukve (*Abieti-Fagetum*), saj pokriva 70% celotne površine revirja. Tam je treba gospodariti prebiralno, zelo previdno in strokovno natančno. Dalo bi se pa še zvišati kvantitetni in kvalitetni prirastek, če bi se upošteval pri odkazovanju dreves princip gojitvenega prebiranja, ki temelji na pravilni selekciji in na vzdrževanju take rasporeditve dreves, ki bi določila optimalno lesno zalogo in bi s tem zagotovila najboljši trajni kvantitetni in kvalitetni lesni prirastek.





DRŽAVNI GOZDOVI LRS  
G. G. POSTOJNA  
**REVIR  
MAŠUN**  
STANJE PO L. 1953  
MERILO 1 : 10.000



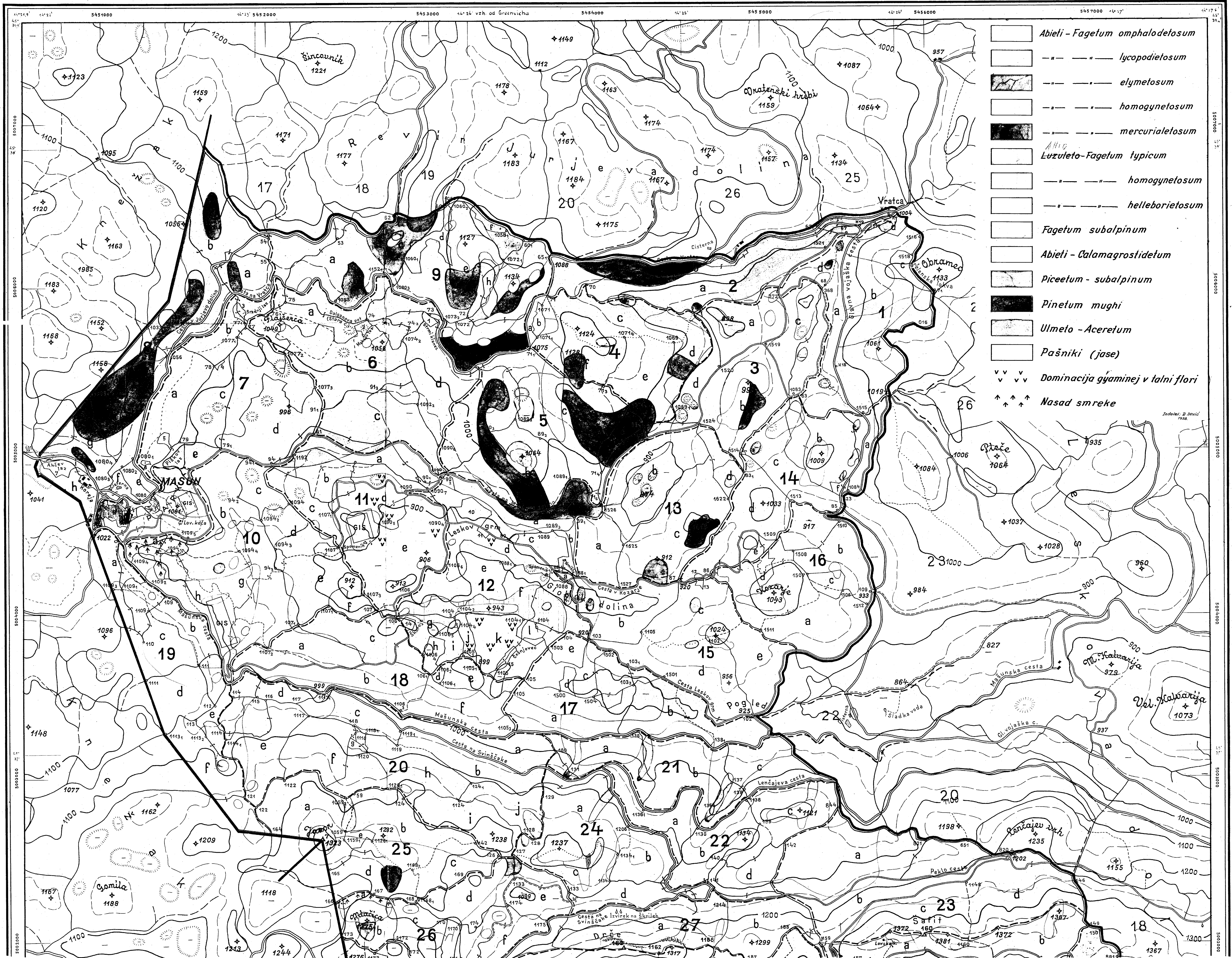
- kamionske ceste
- gozdne poti
- vlake
- steze
- meja oddelkov
- meja revirja

- | Oddelok | Ime             | Oddelok | Ime          |
|---------|-----------------|---------|--------------|
| 1.      | Obramec         | 20.     | Srednja pot  |
| 2.      | Vrata           | 21.     | Med cestami  |
| 3.      | Markova dolina  | 22.     | Kamniti robi |
| 4.      | Stare kozare    | 23.     | Štrf         |
| 5.      | Jelenov grič    | 24.     | Puščetek     |
| 6.      | Za koreniko     | 25.     | Javor        |
| 7.      | Flajšerca       | 26.     | Kasa         |
| 8.      | Strgarija       | 27.     | Drče         |
| 9.      | Strmi klanec    | 28.     | Kamerca      |
| 10.     | V jamah         | 29.     | Klešče       |
| 11.     | Medvedja preža  | 30.     | Grčavec      |
| 12.     | Leskov grm      | 31.     | Vrh pekla    |
| 13.     | Grdi žleb       | 32.     | Šakovec      |
| 14.     | Lubadarjev grič | 33.     | Šafit        |
| 15.     | Čeža            | 34.     | Pekel        |
| 16.     | Velike kozare   | 35.     | Plazi        |
| 17.     | Veliki golosek  | 36.     | V jatah      |
| 18.     | Škornje         | 37.     | Ruševeje     |
| 19.     | Vrata           |         |              |

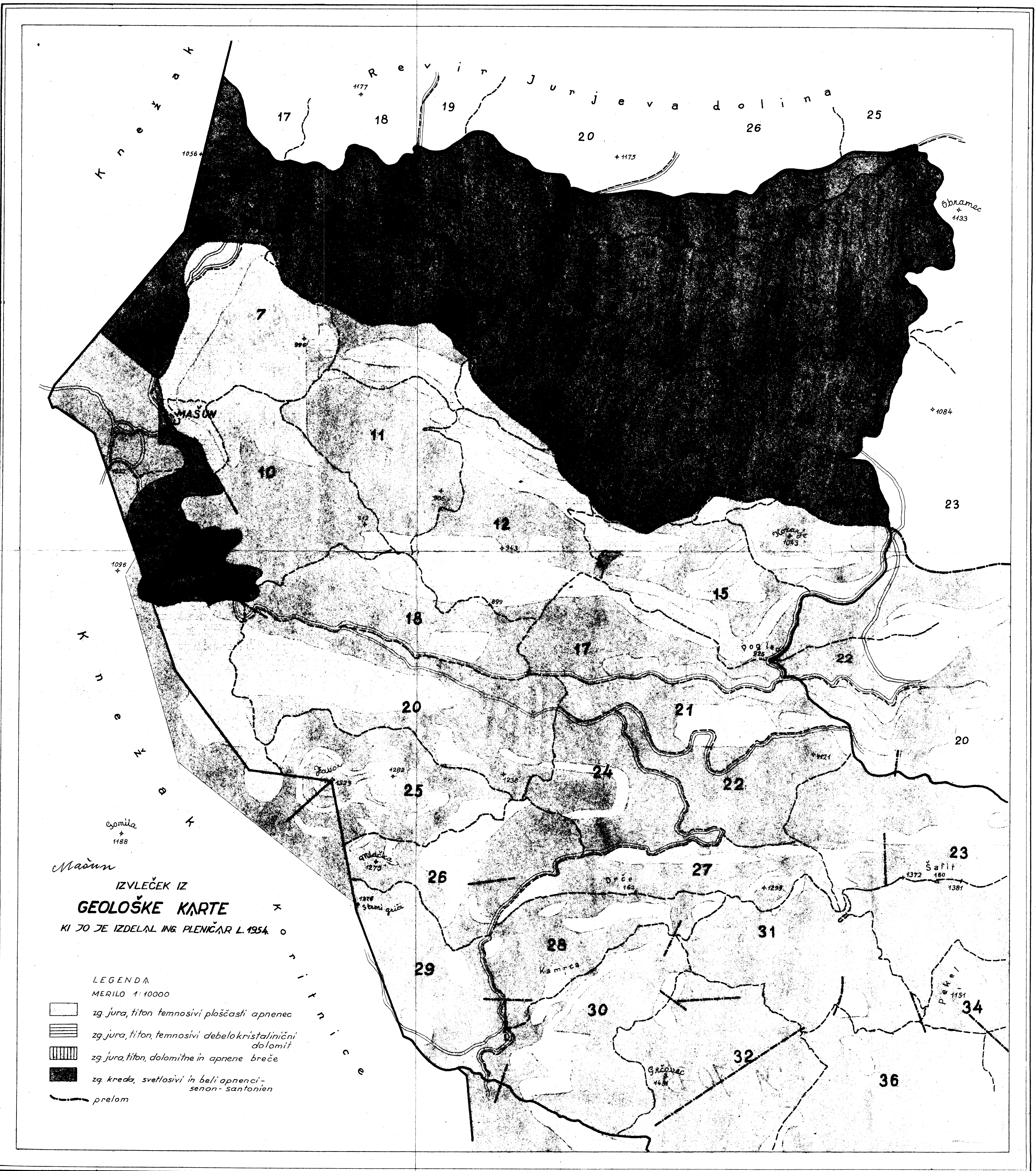
*Ing. Krebelj*



# KARTA VEGETACIJSKIH TIPOV







K  
n  
e  
k  
a  
k

R  
e  
v  
i  
r  
J  
u  
r  
j  
e  
v  
a  
d  
o  
l  
i  
n  
a

MAŠUN


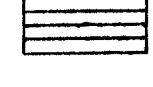



Obramec  
1133

K  
u  
e  
n  
e

Čomila  
1188

Mašun  
IZVLEČEK IZ  
**GEOLOŠKE KARTE**  
KI JO JE IZDELAL ING. PLENIČAR L. 1954.

LEGENDA  
MERILO 1:10000

-  zg. jura, tito, temnosivi ploščasti apnenec
-  zg. jura, tito, temnosivi debelo kristalinični dolomit
-  zg. jura, tito, dolomitne in apnene breče
-  zg. krede, svetlosivi in beli apneni-senon-santonien
-  prelom

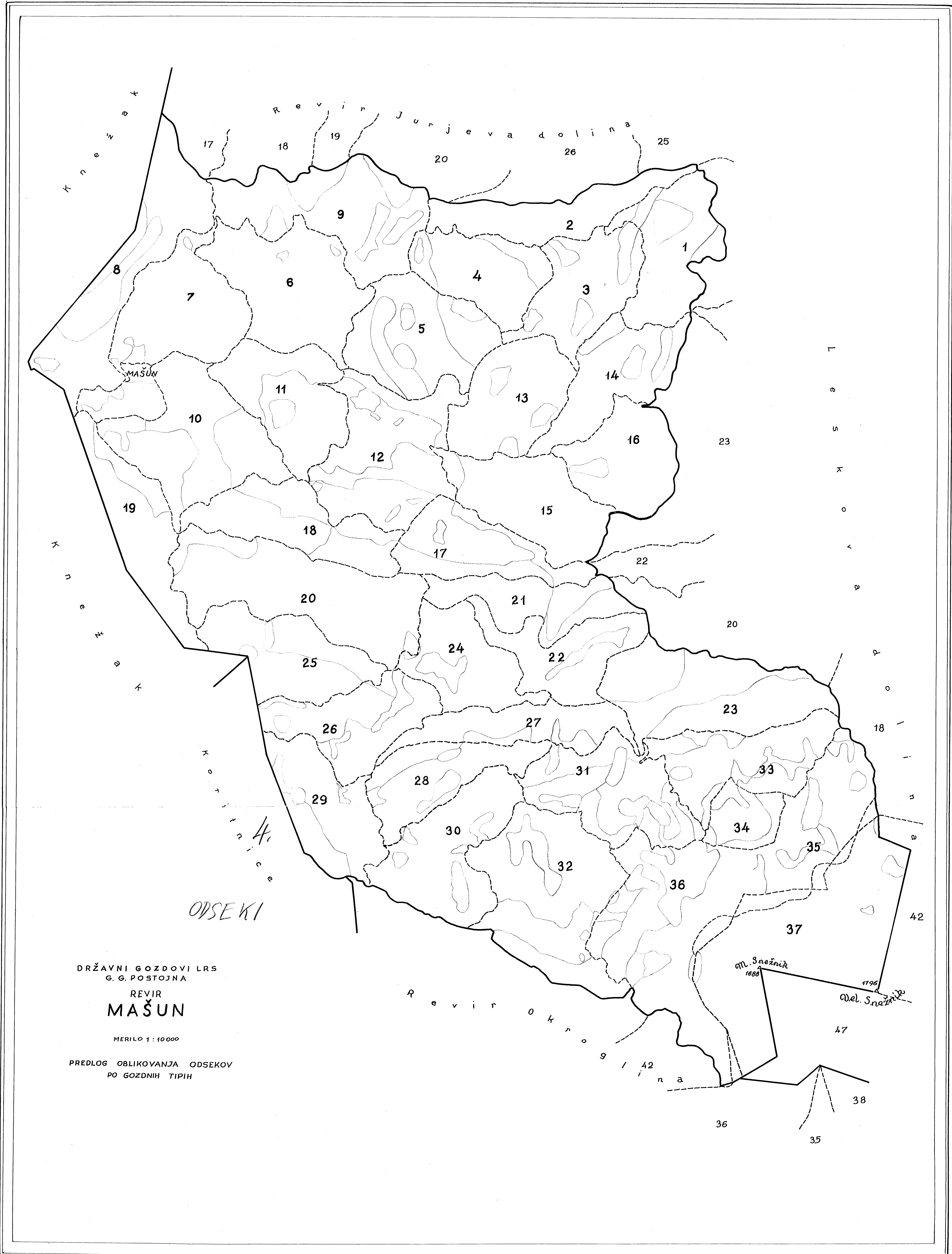
K  
r  
i  
t  
i  
c  
e

Šafit  
1372 180 1381

Grčevac  
1181

Debel  
1151





DRŽAVNI GOZDOVI LRS  
 G. G. POSTOJNA  
 REVIR  
**MAŠUN**  
 MERILO 1 : 10 000  
 PREDLOG OBLIKOVANJA ODSEKOV  
 PO GOZDNIH TIPIH

OPSEKI  
 4